

"KOVA"
 Savaitinis laikraštis
 Išleistas ketvirtadienį Phila., Pa.
 Leidžia
**LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ
 SAJUNGA AMERIKOJE.**
 (Incorporuota Balandžio 28 d. 1908)
 PRENUMERATA:
 Metams į visas dalis svieto \$2.00.
 Puse metų \$1.00.
 Apiešimų kainos ant užklauso.
 Redaktorius — K. Vidikas.
 Administratorius — A. Žymontas.
 Su šiais reikalais kreiptis šio
 adresu:
"KOVA"
 1815 E. Moyamensing ave.
 Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuvių Socijalistų Sąjungos Amerikoje.

"KOVA"
 The Lithuanian weekly
 Published every Friday, Phila., Pa.
 by the
**LITHUANIAN SOCIALIST
 FEDERATION OF AMERICA.**
 (Incorporated April 28, 1908)
 SUBSCRIPTION RATES:
 In all parts of the world per year \$2.
 Editor — K. Vidikas.
 Business Manager — A. Žymontas.
 Advertising rates on application.
 All communications should be address-
 ed to:
"KOVA"
 1815 E. Moyamensing ave.
 Philadelphia, Pa.

No. 1

TELEFONO NO.
KEYSTONE MAIN 2958.

PHILADELPHIA, Pa. 2 d. Sausio (January), 1914 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TELEPHONE:
KEYSTONE MAIN 2958.

Metas X

Su Naujais Metais

Nuoširdžiausiai sveikiname kiekvieną "Kovos" bendradarbį, sąjungietį ir skaitytoją ir linkime jums laimingų ir dorais darbais vaisių 1904-tų metų.
 "Kovos" Redakcija, Administracija, L. S. S. Sekretorijatas ir Spaustuvės Darbininkai.

AMERIKA.

CARAS NORI IŠGRIEBT REVOLUCIJONIERIŲ IŠ AMERIKOS.

Chicago, Ill. Rusų valdžia nori pagauti savo nasrus Ivaną Krasnovą, vieną iš Potiomkino sarvuocio maištininkų, sukilusių prieš carą 1905 m. Po nepavykusiam maištui ant to laivo jam teko pabėgti į Ameriką Chicagoj, galiausiai, jį susekė rusų valdžios šnipas, ir caro valdžia pareikalavo, kad jį areštuotų, kaip duotųjų žmonių užmušėją, ir išduotų Rusijai. Taigi jis ir tapo pasodintas į Cook pavieto kalėjimą. Bet Politikių Pabėgėlių Apgynimui Draugystė darbuojasi, kad jis, kaip revoliucionierius, o ne žmogžudys, nebūtų carui išduotas.

SVARBI BANKINĖ REFORMA.

Washington. Kongresas priėmė Glass bankinį bilį, kuriuo padaroma tokia bankinė tvarka, kad piniginiai kriziai busi negalimi; ir prezidentas po bilium pasirašė. Sulig to biliaus, bus įsteigta 8 ar 12 bankų įvairiuose atskiruose Suvienuytų Valstijų apskrčiuose, ir didelė dauguma šalies pinigų nebegalės suplaukti į New Yorko bankus, kaip kad ligšiol budavo. Tas naujas įstatymas ypač bus naudingas fermeriams. Apie tą įstatymą bus plačiau paaiškinta viename iš sekančių "Kovos" numerių.

Washington. Pasunkinus reikalavimus nuo stojančiųjų į medicinos kursus ir pastaciūs augštesnius reikalavimus nuo medicinos mokyklų, vienais 1913 metais 1200 ypatų mažiau studijavo mediciną negu 1912 metais ir išėjo 500 mažiau daktarų negu 1912 metais. 79 medicinos mokyklos arba pranyko arba susiliejo su kitomis.

Milwaukee, Wis. Martynas Mikkelsonas, buvęs soc. miesto tarybos narys, rezignavo iš Socijalistų Partijos, nepakęsdamas išmėtinėjimo, kad jis samdo neunijinius darbininkus statymų namų, kurių jis apšiči turi.

Californijoje yra 100.000 bedarbių. Tos valstijos socijalistai pareikalavo, kad gubernatorius susauktų specialiąją įstatymdavystės sesiją aprūpinimui bedarbių.

Chicagos mokyklų taryba priėmė atgal už mokyklų superintendentę poniją Ellą Flagg Young; ją buvo atstatė, kad ji būtų tuliems politikieriams.

UŽRUBEŽIS.

MINISTERIAI PATARĖ PASITRAUKT BULGARIJOS KARALIUI.

Bulgarijos ministerių kabinetas patarė savo karaliui Ferdinandui pasitraukti nuo sosto, nes kitaip jis gali but nukudytas, ir policija jam susekusi suokalbį ant jo gyvasties.

REVOLUCIJONIERIAI LAIMĖJO MIESTO RINKIMUS.

Meksikos miesto rinkimuose daugiausia urėdų laimėjo Darbininkų partija, susidedanti iš revoliucionierių ir vidutinių socijalistų.

MOTERYSTĖS KRAUTUVĖ.

Berline įsteigta moterystės krautuvė, kur išstatyta norinčių tekėt merginų ir moterų paveikslai.

ANGLIJOS POLICMANŲ PROTESTAS.

500 Londono policmanų laikė savo susirinkimą Trafalgar skvėre, kur išnešė protestą prieš valdžią, kuri uždraudė policistų uniją. Paprasti Anglijos policistai tegaua tik po \$5.50 algos į savaitę, kuo labai sunku pragyventi.

SUDEGĖ 25 ŽMONĖS IR 2.000.000 DOL.

Zuvo 25 gyvastys ir sudegė turto už \$2.000.000 laike gaisro Georgetowne, Britiškoje Guianoje.

500 VULKANO AUKŲ.

Vulkano išsiverzime ant salos Ambrim išviso žuvo 500 žmonių.

MEKSIKOS NAUJIENOS.

Meksikos revoliucionieriai po vadovystę generolo Villos, užėmė Chihuahuos miestą, veda bankus, krautuves, liejyklas, geležinkelį ir tt. gana gerą tvarką.

Meksikos valdžia pradeda dailinti badaujantiems grūdus ir duoną, bijodama jų sukilimo.

Po ilgam sunkiam mušimui, kuriame krito keli tukstančiai kareivių, konstitucionalistai vėl užėmė miestą Torreon.

Eina gandas, kad Anglijos valdžia paskirsianti Meksikai laikiną prezidentą vietoj Huertos iki sekančių tikrų prezidentinių rinkimų.

Kaip sukilėliai, taip ir valdiški kareiviai pasizymi bausiu žvėriškumu; sugavę vieni kitiems akis išlupinėja, odą nulupa, prie arklių pririšę paleidžia ir tt.

MOKINIŲ STRAIKAS KOREJOJ.

Korejoj, Azijoje, straikuoja kelių didelių pradinių mokyklų mokiniai, neužsiganėdindami tulais mokytojais.

ŠIMTAI ARESTUOTA JAPONIJOJ.

Kobe, Japonijoje. Suareštuota keli šimtai salos Formozos gyventojų, kurie parodė neužsiganėdinimą savo valdžia.

RUSIJA.

KALĖJIMAS UŽ SĖDĖJIMĄ PER "BOŽE CARIA".

Peterburgas. Laikraštinkas Bruškovskis tapo nuteistas viešais metais kalėjimo už tai, kad sėdėjo, giedant rusų tautišką himną, "Bože, caria chranj".

PASIKĖSINIMAS ANT CARO MOTINOS.

Rusijos caro giminės nusiminę, kad pasikėsinimai ant jų gyvasties, jiems bekeliaujant užrubežyje, taip-jau grėsia, kaip ir Rusijoje. Štai Rostocko mieste, Vokietijoje, atsitiko didelė eksplozija traukinyje, kurin tuojau būtų sėdusi našlė caro motina. Eksplozija esanti parengta anarchistų, norėjusių ją nudėt.

CARUKO NELAIMĖS.

Rusijos sosto įpėdinis, šleivas ir kaulų džiovos suėstas vaikas, buvo sunkiai sužeistas, kada didelės duris, beužsidarydamos drožė jam į užpakalį ir parbloškė jį kniubščia.

ŠVENTADIENIŲ MOKYKLOS.

Tose gubernijose, kur veikia žemietijos, nutarta steigti suaugusiems mokyklų, kuriose šventadieniais būtų mokoma. Tikimasi tokiu būdu sumazinti taip paskutiniiais laikais paplytusius miestuose ir sodziuose visokius plėšimus ir riaušes rusų kalbą "chuliganstva" vadinaamas.

LIETUVA.

Užsienio pasportai. Gubernatoriui įsakius, policija nuo važiuojančių užsienin reikalau kaskart tų priežasčių išvardijimo, dėl kurių keliaujama užsienin. Vaziuojantieji nebegausių užsienio pasporto, kol nesudėsia dokumentų, prirandančiųjų kelionės į užsienį reikalingumą.

Plungės miestelyje. Kauno gub. Juozas Kučinskas, lietuvis, intaisė verpimo fabriką. Už mašinas mokėjęs 28 tukstančius rublių. Dirba 40 darbininkų.

Valstiečių žemės dalijimas. Vilniaus gub. žemės tvarkomoji komisija gavo jau tų įstatymų sumanymą, kuriais valdžia ketinanti užginti valstiečių dalinti savo žemę perdaug smulkiais gabalėliais. Tas įstatymų sumanymas inteiktas dabar apskričių komisijoms, idant jos nutartų, kaip geriau galima būtų tuos įstatymus prie vietos gyvenimo sąlygų pritaikinti Vilniaus gub.

Išciviai grįšta. Paskutiniiais laikais pastebimas išcivių grįžimas iš Amerikos. Grįšta jie dideliais buriais. Visi sakosi, daug nesmagumų ir užsivilkimų prityrę. Vienas tik garlavis "Caras" pargabeno iš Amerikos 700 nusiminusių išcivių.
 ("L. 2.")

DARBO LAUKAS.

PASOVĖ, PRIMUŠĖ IR DEPORTAVO DRG. MOYERĮ.

Hancock, Mich. Piliiečių komitetas podraug su policija, dektivais ir paprastais vario kompanijų mušekomis atliko baisų barbarišką darbą. Vakarini Kalnakasių Fed. prezidentą soc. Charlesą H. Moyerį jie trimis šuviais peršovė, primušė ir pusanteros mylios vilko gatvė iki geležinkelio stočiai, o paskui įmetė į traukinį, einantį į Chicago. Viena kulka randašai drg. Moyerio strėnose, kita po petim, o trečia sužeidė pakaušį. Moyeris dabar gydosis Chicagoje, visai silpnas, ir laukia operacijos.

Savo telegramoj M. J. Riley'ui, generališkam federacijos organiatoriui, Moyeris šiaip trumpais žodžiais aprašo savo nelaimę:

"Charles Tanner (Vak. Kalnakasių Feder. knygų egzaminuotojas) ir aš buvome brutališkai užpulti mano kambaryje Scott viešbutyje Hancock, Mich. Įšovė man į nugarą ir daugiau kaip pusanteros mylios vilko mane Hancocko gatvėmis gėdėda Waddell-Mahono mušėkų ir Piliiečių Susivienijimo; idėjo mane į Milwaukee traukinį ir grasino man mirčia, jeigu aš drįščiau sugrįžti. Bet nuo manęs jūs galite pasakyti, kad reikalas, kurį aš atstovaujuj tikrai yra vertas kentėjimui, kurie man teko. Straikuojančių kalnakasių reikalas yra teisingas, ir jie laimės straiką".

Vario kompanijos bijojo, kad per Moyerį nelaimėtų straikeriai.

Laikraščių reporteriams drg. Moyeris pasakė, jog, kompanijos su juo taip pasielgė turbūt, todėl, kad bijojo, idant per jo tarpininkystę nebūtų užbaigtas variakasių straikas straikeriams ant naudos. Kompanijų pasi-kalbėjime su Moyeriu šis pasiulė iš bešališkų ypatų komitetą užbaigimui straiko.

Darbdaviai, matydami, kad jie negali darbininkus primasint ar priverst grįžt į darbą, pakol tarpe straikerių bus Moyeris,— pasiryžo jo atsikratyt kulkomis, kumstimis, pagaliais ir deportavimu į Chicago.

Moyeris grįžė.

Bet jų planai neturės jiems pageidaujamy pasekmių. Jų brutališkas apsiėjimas su Moyeriu sukėlė tokią vienybę tarp straikerių ir tokį kerštą nevidonams darbdaviams, kokią niekad pirmiau šiame straike da nebuvo girdėt nei matyt. Jis pats gi sako, kad išgijęs vėl grįžt į straiko lauką ir vėl ves darbininkų kovą, nors kompanijų razbaininkai, dėdami jį traukinin, ketino užmušt, jeigu jis kada sugrįžtų į straiko vietą.

Traukinys susitaręs su darbdaviais.

Pažymėtinas yra dalykas, kad mušėikos pas Moyerį atėjo, jį šaudė, mušė, spardė ir gatvėmis vaikiojo pagal signalus, paduotus kasyklų švilpynių, ant kurių

atsiliepė ir tas traukinys. Reiškia, ir su traukinio juodos dvasios darbininkais ar ponais buvo susizinojusios vietinės vario kompanijos.

Atkeršijo Moyeriui už atmetimą kapitalistų aukų.

Kaip skaitytojai gali matyt iš žemiau idėtos žinios, Italų svetainėje Calumete, Mich., bešvenčiant kučių vakarą, žuvo 77 straikerių vaikai, moterjs ir draugai. Sušelpimui nukentėjusių šeimynų pasiulė \$6000 ir variakasių kompanijos per savo pasiuntinį šerifą Cruzę. Moyeris atmetė tą labdarystę, paaiškindamas, kad patis darbininkai suselpia savo nukentėjusius brolius.

Aukomis norėjo sulaužyti straiką.

Mat, darbdaviai, paskirdami kelis šimtus dolerių nukentėjusių šeimynoms, tuomi-pat norėjo pasirodyti labai gerais straikeriams, sugraudinti straikerius ir tokiu būdu primasinti juos grįžt į darbą, nieko nelaimėjusių. Moyeris permatė tą politikę ir atstumė kapitalistų malonę. Serifas nuo jo išėjo. Bet už penkių minučių sustaugė kasyklų švilpynės, ir kompanijų mušėkai, gavę ženklą, pradėjo savo žvėrišką darbą, užpuolė ant Moyerio. Pašovė jį trimis šuviais, mušė ir spardė, kiek kas norėjo, taip kad jis apalpo ir negalėjo toliau jausti, kas darosi. O kada atsigavo, tai, sustoję į dvi eiles, 150 mušėkų pervarė jį per "šarangą", kiekvienas užduodamas smugį. Vėlkant ant stoties, taipgi vis da jį mušė.

Valdžia tyli.

Duota telegramos Suvienuytų Valstijų prezidentui Wilsonui ir darbo sekretoriui, reikalaujant, kad valdžia istirtų Moyerio torturavimo dalyką, kaip ir visas kapitalistų ziaurymes laike šio straiko. Bet ir vienas ir kitas atsako ir reikalavimą tylijiu. Taip tat kapitalistų urėdininkai rupinasi darbininkais ir darbininkų vadovais.

ŽUVO 77 DARBININKŲ VAIKAI, MOTERJS IR DRAUGAI.

Calumet, Mich. Sutrypta ir nuspausta 77 žmonės, straikerių vaikai, moterjs ir draugai, kučių vakare laike kalėdinio pokiliuko, kurį Italų svetainėje parengė straikuojančių variakasių vaikams Vakarinės Kalnakasių Federacijos Moterų Skyrius. Žmonių svetainėje buvo 700, kada vienas nežinomas barzdotas vyras, duris prasivėręs, sušukė "gaisras"! Susirinkusieji persigando ir metėsi prie durų, kad išgelbėjus savo gyvastį. Pasiidarė didžiausias sumišimas, kuriame ir gavo nelaimingą mirtiną 77 ypatos, tarp kurių buvo 56 vaikai.

Piktadarys — kompanijų žmogus.

Barzdočiaus policija negalinti sugauti. Bet manoma, kad ji nei nenori jo sugauti, nes gal tai buvo kompanijų pasamdytas piktadarys.

Drg. Moyeris, Vakarinių Kalnakasių Federacijos prezidentas, pareikalavo, kad Suvienuytų Valstijų valdžia istirtų tą baisią tragediją, išdėstydamas dalyką prezidentui Wilsonui ir darbo skyriaus sekretoriui.

SOCIJALISTŲ PROTESTAI DĖLE MICHIGAN STRAIKO.

Chicago, Ill. Walter Lauferisiek, Socialist Party sekretorius, šaukė visas Socialist Party kuopas ir svetimkalbių socijalistų organizacijas laikyti 26 gruodžio 1913 m. protesto mitingus prieš ziaurumus, kokiais Michigan vario kasyklų savininkai kankina 16.000 straikerių; drg. Lanfersiek taipgi ragina siųsti Suvienuytų Valstijų kongresui reikalavimus, kad istirtų tą straiką.

UŽDARĖ SOC. DIENRAŠTĮ.

Hancock, Mich. Suareštavo finų soc. dienraščio "Tyomies" redaktorius, savininkus ir darbininkus, o spaustuvę uždarė už tai, kad tas laikraštis kaltino juodašimčių Piliiečių Susivienijimą už tragediją, kurioje žuvo 77 darbininkų šeimynų nariai.

MILICIJA UŽMUŠĖ DU DARBININKU.

Wellington, Naujoji Zelandija. Milicija ir pasigėrę straiklauziai davė kelis dešėtus šuvių į 2.000 žmonių minią, kuri susidėjo iš straikuojančių dokininkų (uosto darbininkų), jų moterų ir vaikų, o taipgi ir pašalinį žiurėtojų. Du nušauti ir keli desėtkai sunkiai sužeisti darbininkai, jų moteris ir vaikai. Ant šios ramios minios užpuolė be jokios priežasties.

BIZNIERIAI STRAIKLAUŽIAIS.

Leeds, Anglija. 60 žymių biznierių, daktarų, advokatų ir tt. straiklauziauja laike miesto darbininkų straiko.

19 DARBININKŲ ŽUVO EKSPLOZIJOJ.

Roma. 19 darbininkų užmušta eksplozijoje, atsitikusioje fajerkerių dirbtuvėj.

ITALIJA RUPINASI BEDARBIAIS.

Italijos valdžia nori paskirti \$800.000 dol. statymui valdiškų butų ir vedimui geležinkelių, taip kad bedarbiai darbininkai galėtų gaut darbo.

NUŠOVĖ DARBININKĄ.

Los Angeles, Cal. Policija užpuolė ant bedarbių susirinkimo, ėmė šaudyti ir nušovė vieną darbininką. Daugeliui gė galvas suskaldė.

ŽUVO 309 ANGLIAKASIAI.

West Virginijos valstijoje 1913 metais žuvo 309 angliakasiai.

KETINA UŽDARYT KASYKLAS NUO 1 BALANDŽIO 1914 METŲ.

Cleveland, Ohio. Ohio valstijos kasyklų savininkai ketina jas uždaryti nuo 1 dienos balandžio 1914 metų.

In. Nr. 1086

4-52
Kovos

L.P.C.K. Partijos Lietuvių Amerikoje

APŽVALGA.

DR. ŠLIUPAS VAGINA SOCIJALISTUS IR SKELBIA KLIASŲ VIENYBĘ.

Dr. Šliupas nuolat nusiskundžia, buk socialistai jį šmeižia ir nesvaria kalbą vartoją. Pats gi dr. Šliupas vartoją žodžius, kurie savo šlykštumu primena tiesiog gatvines tamsių žmonių kolones, o socialistus ir revoliucionierius jis vadina giltiniais ir vagimis už tai, kad Lietuvos socialistai neįdėvę pilniausių atskaitų, kur ir kam buvo suvartota galia kaip peika surinktų revoliucijai pinigų.

Labai keista, kad Šliupas, žmogus, žinantis dabartines Rusijos ir Lietuvos sąlygas, užsispėrė atskaitų, kurios parodytų valdžiai revoliucionierių žingsnius, išduotų jų vardus ir apreiškė jų revoliucijinę strategiją. Gal dr. Šliupui tokios atskaitos būtų ir labai malonios, nes jos ne vieną "išperą" socialistų įduotų tėvukui carui į nagus, kuriam dr. Šliupas prašymus rašo.

Ant galo, tegu dr. Šliupas labai nevašina socialistų, nes visai šnekia ir apie tuos revoliucijos pinigus, kurie buvo pas dr. Šliupą.

Štai keli Philadelphiaus lietuvių biznierių pasakojimai, kad Šliupas negalėjo parodyti kvitų nuo revoliucijos pinigų, kurie turėjo būti jo pasiūti. Šliupas vadina socialistus ir revoliucionierius vagimis be faktų, bet ką jis pasakytų, jeigu mes jį taip pavadinume?

Bet visgi dr. Šliupas amžinai neatmeta socialistų, tik liepia jiems būti "vyrais" ir duoda sekantį pamokslėlį:

"Auginkime dvasę vienybės, plėkime idealą socialinės (o ne klišų) sąmonės, kelkime rimtą supratimą tautos reikalui, renkime remesius ir išdirbėjius savo žmonių, darykime, kad visiems būtų lengvesnis ir šviesesnis gyvenimas. O dabar kas iš tų svajonių ir tuščių riksmų ant buržujų, kapitalistų ir tt.? Juk šėkas savo smarve greičiau vištas nuo lakto pabaidys, kaip jį — socialistai — savo purvų drabstymu pagąsdinsite kapitalistus ir socialistus".

Iškalbingas dr. Šliupo graziakalbystės pavyzdys! Ar ne? Bet su jo iškalba tai tuščia to: mes jį jau nuo seniai pažįstame. Vienok reikalingas pabrėžimo dalykas yra tai — kad Šliupas bene pirmą sykį savo laikrastyje išreiškia atzagareiviškiausios buržuazijos nuomonę, kad mums esanti reikalinga ne klišų kova, bet klišingė vienybė.

Ligišiol p. Šliupas girdavosi, kad jis prijaucias socializmui, tik ne lietuviškam, ir kartais išsireikšdavo, kad dvasioje jis esąs socialistas. Dabar gi, pradėjęs mokinti klišų vienybės, pasirodė, kuomi jis buvo ir yra. Ir mums bus nenuostabu, kad išgirsime Šliupą mokinant darbininkus šiuo palaimintuoju senovės budu:

"Darbininkai, šėyrai dirbkite savo ponams!"

Dėlei vietos stokos neatsakome jį užmetimą, buk socialistų darbai nieko nekenkia kapitalistams ir carams, tik pataria me skaitytojams perzvelgti drg. A. Baranasko šiam numeryje straipsnį "8 metai suėina po Krutinam Nedėdieniui", kur bent iš dalies primenama, ką reiskia socialistų ir revoliucionierių šauksmai ir darbas.

Už metų laiko Jonas sugrįžo, vienok Onytės jau neberado... Ant josios kapo Jonas nuėjo ir kokią sėklą tenai pasėjo; ilgai gi verkė, skaudžiai dusavo; dantis sukandęs, kažką kalbėjo.

Naujas "Draugo" redaktorius kun. Komešis irgi pradeda rodyti "sorkes". Tikrina, buk nešą Liet. Soc.-Dem. Partijos.

Vietoj Moterų Skyriraus.

Lelijos Žiedas.

Pavasario laiku vos ledas nuo žemės sutirpo; da šalti vėjai putė. Saulė nors žibėjo, bet mažai tešildė. Rutų Onytė vienok to nepaisė; linksma darželin nuėjo. Niuniuodama dainelę, darbą pradėjo. Spatu ji žemelę išdirbo, grėbliu išakėjo, ir kasžin kokią sėklą darželin pasėjo. Atidžiai aptaisė: eglių šakelėmis apklojo; rankas ant širdies sudėjo; akis į dangų pakėlė; kažką tyliai kalbėjo, maloniai šypsojosi. Paskui darželį aplaido; linksmai uždainavo, tartum dainomis melstų laimės darželiui savo...

Kada vėjai šalti aptilo, labiau saulutė šildė, pievose žolės sudygo; sodas pražydo; medžiai išsprogę rausvai žaliavo; tarp jų paukšteliai čiulbėjo, lizdelius taisė, rytais raiboji gegutė kukavo.

Toliaus, už sodo upelis sroveno. Vanduo krikštolinis kažkur skubėjo; nuo akmens ant akmens puolė, garsiai pliauskėjo. Palei upelį krumas žaliavo. Stori laibesni medžiai stovėjo. Vėjaliui paputus, sakutės lingavo; lapai šnabzdėjo — jie niekad nesnaudė, lyg kad ant sargybos būtų pastatyti, — upelį daboją.

Saulė nusileidus, lakštingala čiulbėjo, akordas saldus apielinkėm skrido — visus žavėjo...

Toliaus, aplinkui kaimynai gyvenę; jie visi dori, viens kitą mylėjo, gerbė, godoją.

Šventės sulaukus, kaimynų jaunimas, viens pas kitą aplankyti ėjo. Jie visi linksmy, kruvon susispietę, gražiai dainavo, šoko ir žaidė, meiliai kalbėjos...

Rutų Onytė ir Butėnų Jonas, nuo kitų pabėgę, darželin nuėjo. Ant prasto suoloio jiedu susėdo, kasžin ką taip tyliai tarp savęs kalbėjo.

Onytės veideliai kažko paraudo; akutės nuleidus, į žemę žiūrėjo. Paskui, pašokus, kvietkėlį nuskyne, ir jį prie milinės sėrmėgos Jonelio atidžiai prisėgus, į akis pažiūrėjo, ir vėl atsisėdo. Jonas, jos ranką atsargiai paėmęs, lėtai prie savo lupų pridėjo; kietai prispaudė ir pabučiavo... Paskui gi Jonas da kažko paklausė, ir vis Onytėi į akis žiūrėjo. Onytės veidas da labiau paraudo, tartum gėlėlė raudonai žydėjo — kažką jį mąstė... Akis jos Jono akis susitiko, ką tokio tyliai nedrąsiai pasakė... Da sykį Jonas, jos ranką nutvėręs, prie savo lupų da kiekiau prispaudė ir pabučiavo.

Diena po dienos oras labiau šilo, ant galo vasaros laikas atėjo.

Onos darželyj gėlės pražydo, įvairios spalvos visur mirgėjo. Vienas gi žiedas, už visus gražesnis, geltonai-baltą spalva pražydo. Mūsų Onytė labiau jį godoją, kasdieną laistė, su juom kalbėjo — Lelijos Žiedu jį jį vadino.

Butėnų Jonas, blaivus vaikinai, darbu ir budu visiems patiko. Laiko gi gavęs, jis dykai neleido, laikraščius knygas visados skaitė — daug ką žinojo ir kitus mokino; visam gi sodžiui veidrodžiui buvo.

Burys kazokų sykį atėjo, namus iskrėtė, Joną sugavo. Baisiai primušė, miestąn nuvilko; tamsiame urve jįjį uždarė...

Ona, naujieną tokią išgirdus, tuojaus apalpo, ant žemės puolė. Tėvas pamatęs ją atgaivino; glostė, bučiavo, visaij ramino. Ona gi dienas ir naktis verkė, paskui susirgo, ant galo mirė...

Už metų laiko Jonas sugrįžo, vienok Onytės jau neberado... Ant josios kapo Jonas nuėjo ir kokią sėklą tenai pasėjo; ilgai gi verkė, skaudžiai dusavo; dantis sukandęs, kažką kalbėjo.

Už metų laiko Jonas sugrįžo, vienok Onytės jau neberado... Ant josios kapo Jonas nuėjo ir kokią sėklą tenai pasėjo; ilgai gi verkė, skaudžiai dusavo; dantis sukandęs, kažką kalbėjo.

Paskui, nuliudęs, į svieta traukė...

Neilgai trukus oras atšilo ir visa gamta vėlei atbudo. Ant Onos kapo žolės sudygo ir tuoj pražydo Lelijos Žiedas.

J. Š.—lis.

Sumišimas.

Galva sopa, akis temsta, Viskas sukamas aplink; Mintis nyksta, dila, sensta, Reik keliauti — bet kurlink? Vienur laimė žydi-šviečia, Kitur grumkis su vargais; Jauną sielą visur kviečia, Bet kokiais gi eit keliais? Ten nors laimė ir gerovė, Bet baisi ir kruvina;

Šičia skurdas, vargo sriovė — O, kankynė amžina!... Eit prie laimės, jos jieskoti — Darbas didis ir sunkus. Amžių kęsti, nesvajoti — Vėl gyvenimas bjaurus...

Galva sopa, mintis dila, Viskas sukamas aplink; Sumišimas didis kyla — Reik keliauti — bet kurlink?...

J. Š.—lis.

DAUGIAU MANDAGUMO LINKUI MŪŠŲ MOTERŲ.

Montegazza pasakė, kad moteris tai yra tvirtovė, kurią pažėmus, reikia mokėt apginkluot ir apsaugot, kad priešas nepaimtų.

Tai labai teisingas pasakymas. Jeigu jį įsitėmytų vyrai, tai mažiau matytume mūsų korespondencijose pranešimų, kad tokia tai ir tokia "boba" išruni-ko su burdingierium".

Is Montegazzos pasakymo nereikia padaryti išvedimo, buk reikia moterį uždaryti namie ir josios iš namų niekur neišleisti, kad ją kas užžavėjęs nepaveržtų. Daugiausia palaiykimui moteries prie savęs reikia mandagumo ir žmoniškumo. Mės, vyrai, labai esame mandagūs ir dėkingi, jeigu pašalinės moteris mums kuo patarnauja, bet kad mūsų moteris mums truisia — dirba, tai mės nekiek nemanome buti jai už tai dėkingi. Bukime savo moterims nors tiek mandagūs, kaip esame pašalinės moterims, o pamatysime, kad iš mūsų šeimyniško gyvenimo pranyks daug šiurkštumų ir nesmagumų.

Gali buti vyras ir negražas. Tas da moteries neatstumia, jeigu jis yra prakilnaus charakterio ir jeigu moka guodoti savo moterį.

Antrą vertus, mūsų moterėlės taipgi turėtų būti mandagesnės linkui savo vyrų. Jos labai tankiai daug mandagiau apšėina su savo burdingieriais, negu su savo vyrais. Dėją, bene didėlė didžiama mūsų moterų daug geriau apžiuri burdingierius, negu savo vyrus. Ta aplinkybė, žinoma, pastato vyrą j labai nesmagų padėjimą, ir tankiai priveda jį prie minties apie pabėgimą nuo savo moteries.

Vedę žmonės turėtų žiūrėti viens į kitą, kaip į draugus, kurie padarė sutartį visą gyvenimą but ištikimi viens kitam ir guodoti viens kitą. Ir kaipgi ne? Juk vyras su moteria tai yra geriausi, artimiausi draugai, pagal pačios gamtos skyrimą. Jeigu mės branginame šiaip jau mūsų draugus, tai kodėl mums nebranginti savo vyrus ir moteris?

Ant galo, patėmsime, kad moteries ir vyro logika dažnai skiriasi; vyras daugiau šaltu protu išvadžioja, o moteris kalba pagal jausmus arba instinktą. Čia ir vienam ir kitam reikia pakantumo ir reikia vengti ginčų dėl menkniekių.

Tris našliai.

Chicago, III.

PASIKALBĖJIMAS DĖDĖS SU POVYLU.

APIE GRYNAI TAUTINES MOKYKLAS.

— Sveikas - gyvas, dėde! Sveikinu dėdę su naujais metais ir linkiu dėdei daug gerų daiktų.

— Ačiū, Povyl, labai ačiū. Ir aš tau veliju viso geriausio ateinančiais metais. Bet tu man pasakyk, kokių gerų daiktų tu man linkėjai.

— Pirmiausia, žinoma, aš dėdei linkiu pamest gert.

— Eik sau po kelmais su tokiu linkėjimu. Juk tu žinai, kad be gėrimo negali buti smagumo, o be smagumo negali buti biednam žmogui laimės ant žemės, o kaip laimės nėra, tai vėly negyvent.

— Mano velijimas tai yra, geriausias, kokį kas galėjo dėdei duoti. Neteisybė, kad be girtuoklavimo nėra smagumo. Aš ve negirtuokliauju, o visada esu smagus ir jaučiuos laimingas. Dėdė per daug esi įpratęs girtuokliuoti. Todėl išpradžiū jautumeis labai nelinksmas, susitūrėjęs gerti, bet paskui butum daug laimingesnis, ir savo gyvenimą prailgintum ir sveikatą pasigerintum. Išmoktum geriau darbą pasiilkyti ir siektiek susitaupyti ir, ant galo, liktum gana laimingas žmogus. Didžiausia žmogaus sujrimo priežastis tai girtuoklystė ir dažnai iš jos išeinantis lytiškas nesusivaldymas. Štai ir apie dėdę girėdėjau, kad pasigėręs užkabinau savo gaspadinę ir gavai muštį nuo burdingbosio.

— Čia, Povyl, tai mano privatiškas dalykas, o apie privatiškus dalykus naujuose metuose nepritinka per daug svarstyti. Verčiau toje brangioje dienoje pagalvokime, ką gero mės padarysime savo tautai ateinančiais metais. Aš, kaip šėyras katalikas, išpaskanavęs visas advento pėničias, subatas ir seredąs, pilnai esu prisirengęs per naujus metus apkalbėti mūsų tautos reikalus.

— Užtikrinu dėdę, jog tai prastas prisirengimas prie visuomenės reikalų gildinimo. Kad nuosekliai riuš visuomeniškus klausimus, reikia mokintis, skaityti rimtus veikalus, gvildenantius tuos klausimus; gvildinti ir pažinti su apšviestėniųjų žmonių nuomonėmis per prakalbas ir prelekcijas ar debatus. O pasnikais galima tikrai savo kuną ir mintį nuvarginti, daugiau nieko.

— Per maldą ir pasniką dievas duoda tikėjimiską šviesą, kuri daug geriau apšviečia visus klausimus, negu pagoniškiejie svietiški mokslai. Ir aš dabar žinau, kad mūsų tautai daugiausia reikia dvasios šventos ir katalikiško karštumo, o dievas išliuosuos mus nuo vis-

sokių neprietelių žydu, lenkų ir ruskių. Dievas mums davė liežuvį lietuvišką, ir mės jį turime mylėti, juo savo vaikus mokinti, tikras lietuviškas katalikiškas mokyklas steigti, kad neįstautume ir neatsaltume tikėjime.

— Aš išklausau šitą dėdės pamokslą tik todėl, kad šiandieną esu gerame humore. Jeigu dėdė neturi ko geresnio pasakyti apie visuomeniškus reikalus, kaip tik kunigo pamokslus, tai geriau kalbėtumei apie savo ypatingus reikalus arba apie orą.

— Nesupranti dalyko, Povyl. Šičia eina kalba apie kovą su svetimtaučiais. Geriausia mės galime kovoti su svetimtaučiais, kada savo vaikus išauginame — išmokname katalikiškai — tautiškoje dvasioje. Amerikoje mės turime budavoti katalikiškas parapijines mokyklas, o Lietuvoje reikalauti, kad valdžia duotų lietuviams suvis atskiras nuo ruskių, lenkų ir žydu mokyklas. Tegū kiekviena tauta atskirai šviečia savo vaikus, ir tasyk pamatysime, kad lietuviai viršys gyvenimo o svarbiausia, tai išsidirbs juose tautiška dvasia, patrijotizmas, ir mės nereikalavime prašyti caro, kad mums duotų turėti savo karalių ar prezidentą — mės patį pasiimsime.

— Parapijinių mokyklų, dėde, man negirk, nes visi žino, kad jose apart poterių daugiau nieko neismokina. Ir net nei tautiškos dvasios, parapijinės mokyklas nepripučia; mažne visi Amerikoje gimusiejie lietuvių vaikai teisingai skaito Ameriką savo tėvyne, ir jie šios turtingos ir kulturingos šalies nemainytų ant menkos ir tamsios šalės, kokia šiandieną yra Lietuva.

— Užtat, Povyle, kad neturim ten grynai tautiškių mokyklų.

— Atskiro kiekvienai tautai ir tautėlei mokyklos, kaip Lietuvoje, taip ir Amerikoje ir kiekvienoje šalyje nešų žmonėms, ypačiai darbininkams, didžiausią blėdį. Panašiose mokyklose buti mokinama žiūrėti į kiekvieną kitos tautos žmogų, kaip į savo priešą. Žydu mokyklose butų skleidžiama žydiškas patrijotizmas, lietuvių mokyklose — lietuviškas patrijotizmas, lenkų mokyklose — lenkiškas patrijotizmas ir taip toliau. Tokiose mokyklose išauklėti darbininkų vaikai sunkiau tegalėtų susieiti į vienybę su kitų tautų vaikais darbininkais. Tokiu budu butų trukdoma tarptautiška darbininkų vienybė, ir darbininkams butų sunkiau laimėti kovą su kapitalistais, kurie, prie kokios tautos jie neprigulėtų, budami vienoje viespatystėje, arčiausiai vienijasi savo bizniskais ryšiais ir reikalais, ir išvieno kovoja prieš visų tautų darbininkus.

Užtat ir darbininkai, nežiurėdami savo kalbos bei tautos skirtumo, privalo visi kuo-archiausiai vienytis ir stot kovon prieš susivienijusius darbininkų priešus. Aš kuo-archiausiai stoviu prieš parapijines ir prieš grynai tautines mokyklas, kur vaikai mokinami neapkęsti svetimtas tautas ir tautas. Vieša, publiška, mokykla yra geriausia. Čia suėina visokių tautų ir tikybų vaikų ir išmoksta draugiškumo ir pakantumo su kitatikiais ir kitataučiais.

— Iš tavo kalbos, Povyl, matau, kad tautiškos ir katalikiškos mokyklos pastoja kelią socializmo ir visokiems pagoniams, ir eretikams, ir šliuptarniams. Užtaigi aš matau, kad mūsų tautą nuo pražuties arba nuo ciciiliky nasrų gali išgelbėti tikrai tautiška — katalikiškoji mokykla.

— Vienok per daug jau dėdė užsitiki savo minimoms mokykloms, per daug galybės joms priduoti, svajodamas, kad jos gali nedaleisti socializmo atėjimą. Žinok, dėde, jog tai smulkioji tautinė buržuazija užsimanė atskirų tautinių mokyklų. Kiekvienos tautos smulkioji buržuazija, nebegalėdama gauti išnaudoti kitas tautas, stengiasi nors savo tautos žmones atgrasint nuo davimo uždirtbt kitų tautų žmonėms. Ir lietuvių smulkioji buržuazija, vilką vijusi, norėtų nors uodegą gauti. Bet vistiek tokios tautinės mokyklos neturės pas mus pasisekimo, nes lietuviai darbininkai vis labiau ir labiau klišiniai susipranta.

— Blogai pradėdi naujus metus, Povyl, ir dievo padėjimo neturėsi, kad nemesi to savo žydiško socializmo.

V. Kuzma.

Mano linkėjimai.

Su naujais metais paprastai išreiškiami linkėjimai savo draugams. Aš irgi pasinaudoju šiaja proga pasakyti, ko aš linkiu draugams sąjungiečiams.

Pirmiausias mano linkėjimas — tai karštos socialistiškos dvasios, socialistiško pasiėventimo, atsidavimo mūsų idėjiniam darbu. Mūsų sąjungiečių, polygynamai, yra nedaug, tik tris tukstantai; bet jeigu mės visi butume pasiėventę socialistai, tai j vienus 1914 metus mės galėtume padaryti stebėtinus permainas Amerikos lietuvių visuomenėje ir savo Sąjungoje; mės galėtume padvigubinti savo narių skaitlių, pakelti socialistų įtekme ir vardą tarp lietuvių; sustiprinti savo laikraštį ir gal išleisti žurnalą, kuris giliai gvildentų socializmo ir visuomenės klausimus.

Taigi mums reikia pasiėventimo savo idėjai; mės privalome buti gyvais, darbščiais socialistais, o ne vientik nešioti socialistų vardą.

Gyvenimas darbininkams eina sunkyn. Gresia mums bedarbė. Matome visur abelną sujrimą, paeinantį iš šio kapitalistiškojo surėdymo. Visos aplinkybės vartyte vartyte mės kova su šiu dienų nežmonišką tvarka. Mums lieka du keliai: arba kęsti ir žuti, arba kovoti ir laimėti. Jūs, draugai, suprantate, katrą kelią mės privalome pasiskirti.

Antras, mano linkėjimas sąjungiečiams — tai, kad tarp jų išnyktų ypatingi vaidai. Tiesa, praėjusiais metais tų vaidų nelabai daug turėjome, bet visgi jie mums siek-tiek užkenkė. Su naujais metais užmirškime praėjusius nesutikimus ir asmeniškias nuoskaudas ir pastatykime socializmo idėją pirma visų ypatingumų ar saumylsčių. Sudarykime vieną tvirtą, energiską kuną.

Ant galo, linkiu sąjungiečiams, kaip galint toliau, atsioltinti nuo tų "šėtono stalčių" saliuų. Nors mės ir dabar

nedaug teduodame salionams uždribti, nors ir dabar salionininkai rugoja, kad iš socialistų jiems yra maža nauda, bet mes da mažiau duokime jiems uždribti. Tokiu būdu daug gero atneštume savo kišeniui ir sveikatai, o ypač socializmui. Nes blaivūs draugai esti energiškesni, rimtesni ir daugiau visuomenę paguodos užsitarnauja. Mažai išsigieriant, tiesa, mes savo sveikatai nedaug kenkiame, bet visgi kenkiame. Ant ykio išsigėrus, rodos, smagiau, ir rupesčiai praslenska, betgi pasikui esti da blogiau. Jei svajinanti gėrimai ant valandėlės, matomai, žmogų pakelia, už tat po valandėlį jie skaudžiai žmogų meta žemyn.

Kovietis.

Nauji metalai.

Štai nauji metalai užstojo. Suskambėjo griausmingi varpai, sutrenkė kanuolės, suklykė fabriku dudos. Visas gyvenimas, tartum, atbudo, nors da tamsi žiemos naktis tebėra.

Draugas spaudė savo draugui ranka, sveikindamas su naujais metalais. Ir aš norėjau sušukti: bukit sveiki, nauji metalai! Bet mano mintis nuliodo, širdį suspaudė skaudus gailėstis, ir krutinę užsidėgė pagiežios ugnis.

Aš taipgi, mielas skaitytoju, noriu paduoti tau savo ranką ir palinkėti gerų ir linksmų 1914 metų. Bet mudviejų rankos negali susisiekti; todėl noriu nors savo mintimis tave pasiekti ir padaryti praeitį metų atskaitą.

Pasiklausk savęs, mielas drauge: ar daug praeitais metais mes nuveikėme? ar daug mes praskynėm kelio link šviesos?

Męs dirbom, kiek galėjom, kiek mokėjom, ir švietėm savo vargdienius brolius pagal savo išgalę.

Bet ką laimėjom ir kokias laimes šiais metais turėjom? Laimėjom sau mažai. Pridirbom daug puikių rubų, daug pastatėm puikių rūmų, išpuosėm miestus, pristatėm teatrų koolinksmiausių, priauginom daugybę duonos, prikrovėm didžiausias sąkrovas visokių gėrybių. Akį metus aplink, visko pilna mūsų pridirbta. O tavo, darbininke, rankos ar pilnos? Ar turi sau pastogę šiame šaltame žiemose laike? Ar tavo kudikiai ne badauja, ar jie turi kąnelį duonos ant naujų metų? Ar tu, padirbęs tokią galybę turtų, turi ką pavalgyti? Ir pasiūrėjęs turėsi atsakyti: tušiom rankom pradėjau metus ir tušiom baigiau: Nieko neturėjau ir nieko neturiu!

Negalime mes pasigirti savo procentais, kad tiek ir tiek per metus priaugo, kad tiek ir tiek lieka da bankoj padėtų pinigų blogiems laikams. Mums nereikia sukti galvas apie savo turtus, nes jų neturim.

Dabar pasiūrėkime, kokias laimes darbininkai turėjo 1913 metais. Aš atsimenu Brooklyn, New Yorko, Bostono, Philadelphiajos ir Baltimorės siučių straikus. Atsimenu, kaip be sąžiniškai buvo skaldomos galvos ramiai straikuojantiems darbininkams už geresnį duonos kąsnį.

Atsimenu baises skerdynes ir provokacijas laike angliakasių straike W. Virginijoje, Pennsylvanijoje ir kalnakasių straike Michigane; atsimenu Patersono šilkų audėjų straiką, Millfordo, Ipswicho, ir daugelį kitų. Visur ir visur buvo liejamas nekaltas darbininkų kraujas. Visur vietoj duonos duota policmano buožė arba provokatoriaus kulka.

Tosios "laimės" turi giliai įsikverbtį susipratęs darbininko širdį. Kokias gi dabar laimes turime ir giridime? Nugi šimtai tukstančių varo kasėjų Michigan valstijoje bei kasėjų kraujas tebesilieja: čia apsirėis-

čia bjauriausi iš visų buvusių Suvienytose Valstijose žvėriškų linkni straikuojančių darbininkų; nors čia straikuoja ramūs Darbo Federacijos nariai, o ne I. W. W. unijistai, bet ir tuos ramius kovotojus provokatoriai, kapitalistų pasamdyti valkatos ir milicija privertė griebtis ginklo, kad apgynus savo gyvastį.

Binghamtono, N. Y., kapinės bus apkrautos gėdulių vainikais ir neaprašytomis motinėlių ir sesulės raudos savo dukrelės ir seselės, kurios žuvo gaisre vien tik dėl pasituosius kapitalistų godulystės ir betvarkės. Kur nepažvelgsi, visur vaidinasi šešėliai žuvusių darbininkų.

Nekultūriški žmonės žusta nuo choleros; iš to bjauriši visi civilizuoti žmonės. O kada darbininkų minios žusta kasdien dešimt kartų smarkiau nuo kapitalistiškos choleros, tai to nemato. Kur tie civilizuoti mokslo žmonės? Kur jų akys, kad nemato tos baisios žmogžudiškos kapitalizmo choleros, kuri žudo kasdien vargdienius darbininkus ir jų seimynas?

Ei! Civilizuotas, barbariškas pasauli, ar tavo ausys atbuko nuo vaitojimo ir verksmo likusių be duonos kąsnio našlaičių?

Kapitalizmo sistema yra baisesnė už visas baisesias ligas, kurios tik buvo ar yra pasaulyje. Bet prieš kitas ligas kovoja visi, o prieš šitą ligą turi kovoti vien darbininkas, o kiti visi yra bjauriomis bakterijomis, edančiomis darbininko kūną.

Žodžių, 1913 metais Amerikoj buvo sunkios ir kruvinos kovos metai, ir ta kova prisikėlė pilname savo žiaurume į naujus 1914 metus. Metai bus nauji, bet kova sena.

Su naujais metais mes negalime linksmi pasveikinti, tik galime paduoti viens kitam ranką ir sušukti: Draugai! suspauskim savo sukietėjusius nuo darbo delnus ir smarkiau zengkim į aštrią kovą išvaduoti pasaulio skurdžius.

Nuo naujų metų rengia mums "puotą" demokratų valdžia — naują ateivystės suvaržymo bilių, kuriom nori uždrausti įeiti į šią šalį kiekvienam, laisvės trokščiančiam kovotojui. Visa gauja Amerikos carbėnių rengiasi nuslopinti kilantį darbininkų susipratimą, išsiunčiant iš šios šalies visus darbininkų draugus-mokytojus, kaip kovoti už geresnį duonos kąsnį. Bet lai nesidžiaugia, kad tas viskas taip lengvai praeis.

Socialistų Partija ir kitos socialistų organizacijos turi tvirtis visų savo aštrausių ginklų, kad padėti galą ant visados panašioms suvaržymo įstatymams ir pasikėsimui ant žmonių laisvės ir šios šalies konstitucijos.

Su naujais metais lai verda da smarkesnė ir aštresnė darbininkų kova. Kiekvienas socialistas turi tapti agitatorium ir šaukti į socialistų organizaciją visus tuos, kurie da yra mums tolimi.

P. Svtelis.

8 metai sueina po Kruvinam Nedėdieniui. Mūsų priešai caro valdžia ir buržuazija.

I.

9 d. sausio 1905 metų yra istoriška diena proletarijatu Rusijos, o kartu ir Lietuvos.

Tą dieną Rusijos proletarijatas paskutinį kartą kreipėsi — prašymu prie savo amžino ir didžiausio priešo, kruvino caro, kad tas palengvintų jų buvį.

Prašytojai, Peterburgo darbininkai, kaip atstovai visos darbininkų klasos Rusijos, buvo įbaisai nubausti tik už tai, kad jie drįso prašyti sau "laisvės ir duonos".

Caro kareiviai pasitiko juos su plieno kardais ir švino kulkomis... Peterburgo gatvės paraudonavo nuo išlieto darbininkų kraujo. Tai buvo kraujas, išlietas iš širdies ir smegenų visos Rusijos darbininkų; jie ir sukilo iš skausmo ir pasipiktinimo priešais savo budelį carą. Tai buvo pradžia revoliucijos ir momentas persiskyrimo darbininkų klasos su caru, tironu, kuris iki tam laikui rodėsi jiems tėvu.

Skriaudą ir skaudėjimą Rusijos darbininkų buvo giliai atjausta kių kraštų darbininkų po vėliava revoliucijoniškos social-demokratijos. Per demonstracinius protestus ant gatvių ir per darbininkų atstovus parlamentuose, kaip ir rinkimą aukų sužeistims, jie išreiškė savo solidariskumą su Rusijos darbininkais, savo reikalų vienodumo pajautą su jais ir linkėjimą pasiluosuoti iš politiškos ir ekonominės vergijos, ir parodė savo didžiausią pasibjaurėjimą ir paniekinimą caro valdžiai.

Ir mes, lietuviai darbininkai, nors toli esame nuo to krašto, kur mūsų brolių darbininkų caro valdžia išliejus kraują su purvais sumaišė, ir nors jau praėjo nuo tos dienos 8 metai, — vis da mes atjauciamė tą didį jų žaizdos skaudėjimą ir dabar ir šiame tolimame krašte. Mės tą atjauciamė daugiau, negu kitų kraštų darbininkai dėl to, kad tas Rusijos darbininkų sužeidimas buvo kartu ir mūsų sužeidimu Lietuvoje. Ir mūsų širdyje iki šiolei da yra įsmeigtas caro kardas, o kiekvienas jo pajudinimas didina tą mūsų žaizdą, pakelia mums skausmus. Ir mūsų krutinėje kyla išvien su visos Rusijos darbininkais pagiežos šauksmas, šalin kruvini carai ir jų padėjėjai!

II.

Tie aštuoneri metai Rusijos darbininkams yra daugiau, negu tukstančiai praėjusių. Tame laike jie buvo iškilę kone ligi carų tronui ir vėla liko nužeminti iki žemiausių vergų. Kolei buržuazija nepersimetė į priešingą darbininkams pusę, kolei caras rėmėsi vien tikta dvarininkų luomu, tolei darbininkų klasa kilo augstyn ir kartu su savimi kėlė kaimo ir miesto mažturčius, o caro valdžią stumė žemyn. Tai buvo politiška laisvės laikas pavergtomis klasoms ir tautoms Rusijoje. Ir tas jų darbas tapo užrašytas jų krauju žmonijos istorijoje, o aukso raidėms darbininkų judėjime.

Jie savo revoliucijonišku sukilimu pajudino iš amžino miego darbininkų spēkas netikatai vienoj Rusijoje; jie pajudino demokratiją visoj Azijoje, didžiausioj dalyj svieto. Paskui juos kilo revoliucijoniškas judėjimas Turkijoje, Persijoje ir Činuose. Pradedant nuo Rusijos caro, kurio sostas subraškėjo iš pamatų ir vos tik užsilaikė buržuazijos spēkomis, Turkijoje ir Persijoje suvisu numetė nuo sostų carų ir jų vieton pasidodino bebalsius "valdytojus", o iš Činijos išgūvo visą carų dinastiją. Revoliucijos liepsna, lyg ugninė šluota, perbėgus per tuos kraštus, apsvilino dantis ir nagus barbariškiems carams-plėšikiams. Visuose tuose kraštuose revoliucija iškėlė parlamentus, visuomenės atstovystę, ir veda tolyn klasių kovą, ir nors su didesniu pasisekimu darbininkų priešų, visgi carai dėlei tos kovos negalės pasikelti iki savo senai aboliutiškai, vienvaldžių galybei.

Noroms-noroms carams prisiejo dalytis savo galybė su savo padėjėjais, su turčiais, su tais, kurie carus apgynė nuo sukilusio proletarijato. Carai atjaucia tą savo prigulmingumą nuo buržuazijos kaime ir miestuose, ir, kaip būvę neaprubėjuotos galybės tironai, bodėjasi tuomi ir piktinasi. O atkeršija

už tą savo nužeminimą, už tą aprubežiamą savo galybės neburžuazijai, bet proletarijatu. Per iščius aštuonerius metus Rusijos caras veda kovą vien su darbininkų klasa, o labiausia su tos klasos politiška partija, su Social-Demokratų Partija. Už vieną tikta prigulėjimą prie tos partijos caro valdžia baudžia 4 metais katorgos ir potam amžinu ištrėmimu Sibire. Sunkiais katorgos darbais, rykščių plakimu, surakinimu retžiais ranku, kojų, ir net prisegimų prie karų, politiškių kankinių jie nori atstumti, atgrąsintie, atbaidyti darbininkus nuo Social-Demokratų partijos, o esančius social-demokratų kalėjimuose, ka- katorgoje ir Sibire išnaikinti baidu, ligomis ir savizudyste. Ir nors caras tukstančių mūsų draugų kaulus sudėjo po vėlna per tuos metus, bet jau jų vieton išaugo nauji. Jų pralietas kraujas nenuėjo ant niekų, bet palaistė dirvą, ant kurios išaugo naujos social-demokratų spēkos. Tas dvasios gyvumas social-demokratų darbininkų klasoj priveda caro valdžią vis prie didesnio pasitumo, vis prie didesnio darbininkų persekiojimo. Ir šiandie caro valdžia apskelbė Rusijoje visus bedarbius darbininkus pavojingiausiu elementu viešpatystei ir didžiausiu ardytoju esančios tvarkos ir, kaip toki, paveda policijos globai, kuri privalo bedarbius aštrusiai persekioti visokiais jai prieinamais keliais, t. y. administraciniškai ir teismu bausti kalėjimais ir ištrėmimu. Tai yra apskelbta karė darbininkams straikeriams ir bedarbiams. Ir iš tos karės, kaip ir kiekvienos kovos, darbininkai, nors per didžiū smugius ir sunkybes, materiališkas ir dvasiškas, bet prieš da prie didesnio susiorganizavimo, nes pavieniais negali atremti caro valdžios ir kapitalistų užpuolimą. Tai tiek apie caro valdžios darbus Rusijoje. Dabar da žodis apie buržuaziją.

III.

Laikė revoliucijos buržuazija, nors drebėdama iš baimės, bet gerbė savo klasos priešą — Social-Demokratų partiją. Kai kurie buržuajai Rusijoje net pinigais ją rėmė, o Lietuvoj buržuazija ėjo paskui Lietuvos Social-Demokratų Partiją; Amerikoj gi mūsų buržuazija net himnus giedėjo revoliucijonieriams social-demokratams.

Dabar jau netaip yra, viskas atsimainė. Buržuazija visą tai lyg ir pamiršo, ir net išsižadėjo savo geriausiu visuomenės-kiausiu darbu. Ir ji savo baimę ir drebėjimus suverčia ant social-demokratų, o tų darbus pasisavina sau, buk jie kovoję už "tėvynės" laisvę, o social-demokratai "po stalu būvę pasikavoję". Taip sako Yčas su savo bendrais, o renegatai, buvusieji socialistai, jam pritaria. Kiti "tautos" didvyriai, tarp jų ir tokie, kurie išperėjo "išperas", prie to da, sistematiškai veda darbą klaidinimui darbininkų tai klaidingomis informacijomis apie socialistų veikimą, tai melaginiais ir purvinais užspuldinėjimais ant jų. Tame jų darbe žymiausią vietą užima Amerikoj mūsų tautininkai. Čia jie perėjo visus slogsnių rubežius ir atsidurė po smirdancio suto no skvernu. "Laisvamaniai" su clerikalais, "bedieviai" su "dievo vaikais" susivienijo priešais socialistus. Ir jie visi išvien stvėrėsi to kardo, kurį caro valdžia priešais social-demokratus vartoja — vienus persekioti, o kitus, mažiau susipratusius, klaidinti. Tiktai truksta Amerikoj Sibiro, o kalėjimais jau socialistus priima iš mūsų priešų rankų (už dalinimą plakatų).

Lietuvoje gi da policistas nedaleidžia susibroliauti "laisvamaniais" su kunigais, tenai da reikalauja nuo dvasiškių činovnių (urėdnikų) paklusumo ca-

ro valdžiai ir kovos su visuomenė. O iš kitos pusės tautininkai patį turi savo eilėse tokių elementų, kurie da neša sunkią mokesčių našta caro valdžiai ir tuomi yra neužsiganėdinę. Bet užtenka tokiam "laisvamaniai", tokiam net tautos didvyriui persikelti iš Lietuvos į šitą kraštą, tai jau čionai sudiev, laisvamanybė, sudiev, caro priešai, ant visados. Jie čia keliasi augstyn iš "chamo" darbininko padėjimo ne per kovą su buržuazija, su visuomenės priešais, bet eina per darbininkų galvas iš vienos klasos į kitą, iš darbininkų į buržuaziją. Ir tą savo kailio mainymą pridengia melagingais veiksmais, klaidinančiais darbininkus, kad, pridengus savo buržuazišką stovį visuomenėje, lengviau išnaudotį darbininkus po priedanga tautos, laisvamanybės ir net krikščionybės. O kad socialistai nurodo jų tikrą stovį, veidmainišką darbą, tai jie, lyg pasiūtę, mėto purvais į socialistus.

Kad mūsų "laisvamaniais" nerupėtų buržuazijos pyragas, tai jie butų susipratęsio proletarijato eilėse. Jie turi veidmainiauti, nes, budami darbininkais ir iš darbininkų arba mažų vertelgų, tai visgi yra išnaudojami kapitalistų, bet, neziurint savo proletariško ekonomiško padėjimo, jie politikoj veikia, kaip ir tikri kapitalistai ir kapitalistų tarnai.

Su laiku to paties mes galime susilaukti ir Lietuvoje. Jau ženkliai yra gana žymūs, kad ir tenai buržuazija stovi ant to paties kelio, kuris priveda prie carų sosto, nors tenai valdžia politikoj stovi ant biurokratijos pamto ir "tėviškai" buržuaziją mokina, kaip ta turi veikti.

Per tuos 8 metus buržuazija ant tiek prisiartino prie caro sosto, kiek darbininkų klasa atsitolino nuo jo. Ir 1905 m. 9 sausio yra pirmas didelis žingsnis to atsitolinimo. Tas atsitolinimas, tas atsiskyrimas darbininkų Rusijoje turėjo pradžią ekonominiame gyvenime šimtas metų ankščiau, bet dabar ir politikoj jis turi vietą. Mės matome, ką daro caro valdžia su pagelba buržuazijos per tą laiką su darbininkais social-demokratais.

Kaulais sušaudytų, pakartų, baidu ir ligoms numarintų draugų užkloja žemės plotus. Kalėjimus ir katorgą pripildo mūsų draugų, o Sibiran be sustojimo eina etapai politiškių "nusi-dėjėlių". Tie šimtai tukstančių revoliucijonierų, papuolusių į kruvinos valdžios rankas, yra paimti iš Social-Demokratų partijos eilių ir tas liudija apie jos darbus Rusijoje ir Lietuvoje. O kur kankiniai dabar yra iš buržuazijos?!

Darbininkai, išvaryti iš fabriku dėlei straike, darbininkai, paduoti policijai už prigulėjimą prie Social-Demokratų partijos, tai yra buržuazijos darbo vaisius. Ir mūsų "laisvamaniai" ir "tautininkai" eina paskui tą buržuaziją, glaudžiasi prie jos ir veda politiką vienos ir tos pačios klasos, veda politiką, priešingą darbininkų klasiui ir visuomeni.

Tą mes, socialistai, nurodydami darbininkams, sakom, jog didėji buržuazija Rusijoje ir Lietuvoje eina išvien su caro valdžija ir su dvarininkais, o smulkioji buržuazija seka paskui juos, lyg jų vuodega.

Mūsų Amerikos buržuazija, kaip krikščioniška, taip ir laisvamaniška, yra mūsų visuomenęj reakcionieriška spēka, spēka, remiantis šio krašto valdonus ir darbininkų išnaudotojus, o Lietuvos buržuazija savo veikimu paremia netikatai darbininkų išnaudotojus turčius be tautos skirtumo, bet ir sustiprina caro valdžią, sustiprina didžiausią priešą darbininkų klasos ir užkariautų tautų. Ir todėl mūsų buržuazija yra priešas darbininkų klasos abelnai ir lietuvių tautos Rusijoje. Ateityje gi socialistai demokratai mato, kad pri-

siaina ginti jau ne tikta darbininkus nuo buržuazijos išnaudavimo ir politiško persekiojimo, bet prisieina ginti visos lietuvių demokratiškos visuomenės reikalus nuo tos pačios lietuvių buržuazijos.

Antanas Baranauskas.

MIRTIES BAUSMĖ.

Pagal priv. docentą A. G. Timofeevą.

IV.

Pirmutinis tikras bandymas susiaurint mirties bausmės vartojimą atsitiko laike Didžiosios francuzų revoliucijos, kuomet skubiai buvo bandoma perorganizuoti visą valstybę ir draugijos tvarką. 1789 m. pasirodo jaunoji Francija, ant scenos pradeda išeit nežinomi lig tol žmonės. Kraštutinių partijų vadai: Dumulenas, Robespjeras, Dantonas, Sen Žuistas, Hero de Sešelis ir kiti pirmutiniuose žingsniuose savo veikimo buvo giliai persitikinę, kad jie yra pas vartus į "žadėtąją žemę", kad Francija trumpame laike pavirs iš supuvusios vienvaldinės (=patvaldinės) monarchijos į galingą ir drutą valstybę; pavirs per ramiąją reformą. Tokis persitikinimas buvo pas daugelį, kurie linksmi pasveikino tautiškąjį susirinkimą, sušauktą karaliaus Liudviko XVI, kuris tuomet vadinosi geru karalium, tautos tėvu, Francijos atgimdytoju. Vargiai kas permatė ateinančius atsitikimus. Nei Robespjeras, nei Dantonas nebutų patikėję, jei jiems kas nors butų pasakę, kad per ateinančius 4 — 5 metus jie pergyvens tiek, kiek jų pirmesnieji nepergyveno nei per šimtą metų; jie butų nepatikėję, kad kas 1789 m. butų jiems išpranašavęs, kad jie mirčia kitus baus ir patį bus mirčia nubausti.

Vienok viskas buvo uždegta ateities skraiste. Tautiškojo susirinkimo Nariai ruošė ramų Francijos atgimdytą, reformuodami visą įstatymdavystę. Jie negalėjo apeit ir tuos įstatymus, pagal kuriuos žmonės buvo mirčia baudžiami. Diskusijos apie mirties bausmę tęsėsi nuo 22 gegužės lig 1 birželio 1791 m., nors daugelis tautiškojo susirinkimo narių apskritai stovėjo už reformas ir nepagyre senuosius budus mirties bausmės pritaikymo, bet pačią mirties bausmę visgi negėdė suvisai panaikinti. Perdaug jau buvo praprasta prie mirties bausmės, perdaug tikėta, kad ji atneša daug labo. Vidutiniai liberalai juk negalėjo eit prieš ją, nes tai butų status perkeitimas praecities persitikinimų; jų noru buvo nuolatinis ėjimas pirmyn.

Komisija, išrinkta tautiškojo susirinkimo sutaisymui bausmių už prasizengimus, da toliau ėjo. Vienas jos žymus narys Lepeletje de Sen-Farzo pasiulė palikt mirties bausmę tik retuose ir išimtinuose atsitikimuose sulig Bekkaria nuomonės. Jis pasiulė palikt tik paprasčiausią mirties bausmę. Apskritai Lepeletje nurodinėjo, kad mirties bausmė tik ištvirkina liaudį; pagal jo nuomonę, kalėjimas lig mirties, surištas da su gėda, turi daug didesnę reikšmę. Jis pasiulė palikt mirties bausmę tik partijos vadui, kurį pripažinti liaudies atstovai prasizengusiu, sukileliu. Tas vadas turi mirt ne taip už savo prasizengimą, kaip dėlei valstybės atsargumo. Sulig šio pasiulymo ir buvo sutaisytas įstatymas, pagal kurį kiekvienas galėjo užmušt žmogų, apšauktą tėvynės priešų; o jei jis gyvas butų sugautas, — tuomet jis pakariamasis. Lepeletje palaikė kairioji partija, tuomet da nedidelė ir nestipri. Varde jos Robespjeras smarkiai gynė tąją nuomonę. Stojęs prieš mirties bausmę, tas pats Robespjeras, kuris po die-

jų metų pastojų teroro vadu, vardas kurio sukeldavo baime. Vienok Robespjeras prieš 6 metus net buvo parašęs veikalėlį prieš mirties bausmę, kuri miesto Mezo akademija 1785 m. pagyrė. Vėliau Robespjeras ir gyvenime to prisilaikė ir kuomet jis buvo miesto Arraso teisėju ir jam prisiėjo išnešti mirties nuosprendį, jis atsakė nuo teisėjo vietos ir pastojų advokatu. Jo sesuo pasakoja, kad kuomet ji jam patėmijo, kad kaltinamasis papildė didelę piktdarystę. — Jis atsakė: "Suprantama, kad jis piktdarys, bet nusiųst žmogų mirtin!" Ir nenorėdamas eit prieš savo sąžinę, Robespjeras atsakė nuo teisėjo vietos ir užsiėmė advokatura.

Taigi 1791 m. Robespjeras tautiškaime susirinkime iš persitinkimo ejo prieš mirties bausmę, reikalaujamas panaikinti ją, vardu proto ir žmogiskumo. Motyvai reikalavimo panaikinti mirties bausmę Robespjero lūpose turi ypatingą reikšmę, todėl mes juos čion, nors sutrumpinę, prisvesime. Įzangoje savo kalbos Robespjeras primena tautiškojo susirinkimo nariams, kad jie turi but išaiškintojais amžinyjū dievytės įstatymų, o ne esančiųjų kruvinųjų įstatymų, pagal kuriuos papildomos teismiškosios užmušėjystės. Pagal Robespjero nuomonę, mirties bausmė neteisinga ir nėra bausinanti bausmė; ji greičiau padaugina prasižengimų, nei kad sumažina. Draugija nesulyginamai daug stipresnė už prasižengėlį. "Pergalėtojas, užmušantis pergalėtojus, yra barbaras; žmogus, užmušantis kuklį, kurį gali nuginkluoti ir nubausti, yra baisenybė. Nuteistąjį galima sulyginti tik su pergalėtoju priešu, kuris taipiau bėspėkis, kaip ir kuklūs". Toliaus jis sako: "Mirties bausmė tai įrankis patvaldžių ir tironų. Ne buvo leista mirčiai bausti Romos pilietį — toks buvo tautos įstatymas. Tironas Sulla pergalėjo ir sušuko: "Visi, kurie pakėlė ginklus prieš mane, verti mirties". Augustas ir jo bendrai patvirtino tą įstatymą". Toliaus Robespjeras kalba, kad mirties bausmė neįtikėtina nebaisina busiančius prasižengėlius; — atbulai, ji net greičiau liaudį pripratina prie prasižengimų. Įstatymdavėjai turi daug geresnių būdų bausti prasižengėlius; mirties bausmė gi tik demoralizuoja liaudį. Baudžiant mirties bausme, visuomet galima padaryti klaidą, kurią jau paskui jokiū būdu nebegalima atitaisyti. Prie mirties bausmės žmogus nustoja šventųjų ypatybių; i ji žmonės pradeda atsinėti su mažesne paguodone, kuomet mato, kad pati valstybė su žmonių gyvastimis elgiasi pagal savo noro. Jau mintis apie paprastą užmušėjystę darosi netaip baisi, kada pati valstybė užsiima žmogžudystėmis (tai yra mirties bausmė)". Užbaigdamas savo kalbą, jis sako: "Šalyse, kuriose įstatymai įleidžia žmogiskumą, nėra pilečių, ten tikta įstatymdavėjas — valdytojas, valdantis vergus ir be pasigailėjimo juos baudžiantis sulg savo fantazijos. Todėl aš reikalauju panaikinti mirties bausmę".

Toki tai buvo Robespjero argumentai. Dalis jų sutiko neuzsiganėdinimā ir pajaukū. Robespjeras palaikė Petionas, kunigas Zale ir, ypatingai, Diuporas, atsižymėjęs oratorius tautiškamjam susirinkime, pirmutinis prisidėjęs (1789 m.) prie trečiosios žmonių klisos. Protingas Diuporas, matomai, nuspėjo ateinančius atsitikimus ir savo ilgoje kalboje prieš mirties bausmę prirodė ir praktiskiasis kenksmingias pasekmes, kurios gali įvykti revoliucijos metu. Vysitydamas mintis, išreikštas da Lepaletje's, Diuporas prirodė, kad mirties bausmė nesustabdo

prasižengimų; ji suvisu bereikalinga, jei i ją žiurēt iš visuomeniškos saugos taško. Diuporas sako: "Gamta uzdraudžia žmogžudystę, įstatymdavėjas turi pasielgti taip-pat. Jūs draudžiate paprastiasis žmogžudystes, bet aš matau, kaip ant rinkos budelis su šaltu krauju papildo žmogžudystę, jums patiems liepiant; aš tokia regykla labai įsiveidžiu. Jūs sakote, kad tas užmušamas užmušė kitą žmogų, vienok mintis, žusta po įtekme jausmų, ir kiekvienas žiurėtojas laike mirties bausmės išpildymo atleidžia prasikaltėliui jojo kalčią ir stoja jojo pusėje, tokiū būdu įstatymai nustoja paguodones ir autoriteto". Toliaus Diuporas prirodo, kad yra negera už piktą apmokėti piktū, nes tas neustinka su kultūrinės valstybės siekais. Pabaigoje savo kalbos Diuporas pasako ir praktiskąjį išvedimą, kuris izeina iš laiko aplinkybių, apie kurį didžiama susirinkimo suvisai nieko nemastė, nors ji tikėjosi, kad "Francijos atgimimas" įvyks ramiu kėlu, per išleidimą įstatymų. Diuporas pasakė: "Kada prasidėjo mūsų revoliucija, mes buvom pasileidę per ilgą despotizmo viešpatavimą. Revoliucija išvystė visas savo spēkas ir parodė mūsų blogiasis ir geriasis puses... Mes matėme greta prakilnaus patrijotizmo baisenybę asmeniško intereso ir neapykantos... Nelygsvarumas pasidarė mūsų valdžios pamatu, ir, jei tankus keitimasis žmonių, prie valdžios išsiauė ir reikalingumą pakeist draugijinį surėdymą, tai nors padarykim taip, kad revoliucijiniai nuotikiai būtų mažiau tragiški, ir jų pasekmės būtų mažiau kenksmingos ir dėlto pasistengkime sušvelninti tautiškąjį būdą, pripriatinti ne prie silpnų vergų, bet prie tikro liuosųjų tautų žmoniškumo... Mirties bausmė buvo pramanyta vergams"... Dėlei šio pasakymo dešiniesios partijos vadovas abatas Mori, pasiremiant biblija, pertraukė jo kalbą, tvirtindamas, kad pirmas žmogžudys buvo Kainas, i ką Diuporas teisingai atsakė, kad nors Kainas ir užmušė savo brolij, vienok pats už tai nebuvo užmuštas; Dievas jį tik paženkino, kad visur jis būtų persekiojamas; tą patį turi daryt ir įstatymdavėjas. Tokis abato Mori įsikisimas suteikė puikią progą Diuporui užbaigt iškilmingai savo kalbą; vienok tas nepagalbėjo, ir didžiama tautiško susirinkimo 1 birželio 1796 m. nutarė palikt mirties bausmę, kuri turi but paprastu gyvasties atėmimu, be jokių kanikinimų.

Ir taip tas klausimas buvo laikinai išrištas, vienok jau 1793 m. buvo net du kartū susirinkiman įnešta panaikinti mirties bausmę, bet abu kartū ji nebuvo painaikinta. Tas pats atsitarktojo ir 1795 metais. Ant galo, 1795 m. po visų teroro baisenybių mirties bausmės panaikinimas teorijoj pripriatinta geistinu, bet gyvenime kol kas da palikta ir nutarta, kad nuo dienos, kuomet visoje Francuzų respublikoje užviešpataus sątaika, tada ji bus panaikinta. Ta visuotinos sątaikos diena da lig šiai dienai neatėjo, o mažiau, kaip už dešimt metų respublikoje atsirado patvaldys — imperatorius, suvisai ir nemastantis apie visuotinąją sątaiką, ir jis 1810 m. išleido įstatymus, kuriuose buvo pažymėta net 39 atsitikimai, kur buvo pritaikoma mirties bausmė, ir tai da suvisai priešingai 1791 m., nutarimui, nes Napoleono kodeksė buvo įvesta ir kankynės, taip už tėvžudystę buvo nukertama ranka prieš nuzudymą tėvžudžio.

Kaip matome, revoliucijinei įstatymdavystei pasisekė tik patstatyt klausimą apie panaikinimą mirties bausmės suvisai be

jokių praktiskųjų pasekmių. Noras gi susyk neatsiskirt nuo praecities davė labai didelę progą po įstatymų priedanga pildyt žmogžudystes net mašina ir labai palengvino grįžt atgal Napoleono įstatymdavystei.

P. Norkus.

(Da bus).

Iš mokslo ir išradimų srities.

ORO GELŽKELIS.

Siandieninėje Indijoje randa-si pagarsėjęs savo neprieinamumu Kašmir klonis. Šis klonis yra apsiaustas augštaisais Himalajo kalnais. Tuom tarpu i tą klonį per Himalajo kalnus iš pietų pusės galima dasigriebti 200 angliskų mylių ilgu kėliu, kuris buvo užbaigtas 1887 metuose. Pati kalnų eilė toje vietoje nėra platesnė, kaip kokia 60 angliskų mylių, bet, esant kalnams labai statiems, kelias turi vingių-vingiais vingiuotis, kad pakilęs ant kalno ir paskui vėla nusileidus. Prekių pervežimas per tą kalnų eilę ima virš dviejų savačių laiko, ir pati transportacija vieno tono apsieina \$25.00. Tokia transportacijos kaina tulas sunkias prekes padaro visai neprieinamas Kašmiro gyventojams. Kašmiro valdžia nuo senų laikų vis rūpinasi, kad surasti budus geresnio sujungimo savo šalies su pasauliu. Kad palengvintus Kašmiro klonio gyventojams, kurių yra 3.000.000, susinešimą, tapo nutiestas viršminėtas kėlias. Bet tas da negalėjo pilnai užganėdinti kašmiriečių reikalus, ir Kašmiro valdžia dabar nusprendė pavesti privatiškai kompanijai užvesti kabelio gelžkelį. Sulig padarytų projektų, tai naujasis gelžkelis bus apie 75 angliskų mylių ilgio. Statomas bus Ithelum upės pakranciais. Tuo tikslu apie 800 jardų atstu viens nuo kito bus statomi geležiniai bokštai; kaip-kur jie bus augštesni, negu 100 pėdų. Prie tų bokštų pritvirtinta pusanthro colio storio plieninė vėlos. Ant tų vėlų bus pakabinta maži vagonukai, galinti vežti nuo 335 iki 450 svarų sunkumo prekių. Tokiu vagonukū bus ant vienos mylios apie 30. Kas penkios angliskos mylios bus vietos, kur ateinančiai ir išeinanti vagonai galės apsilenkiti. Vagonai vietomis kabos 1200 pėdų ore virš upės. Išpradžij tiktai prekiā bus pervežiojama, o vėliaus, jei bus matoma, kad nėra pavojinga, tai ir žmonės. Kad apsaugojus tą plieninę vėlą nuo oro permainų didelės įtekmės, kuri priverčia plieną tėtis laike dienos didelė karščių, o susitraukti laike nakties vėsumo, tai bus įtaisyta tam tikros painaus padarymo sprendžinos ir svarumai. To kėlio pravedimas lėšuos apie \$1.500.000. Jo ilgis bus 75 angliskos mylios. Vagonai bus varomi elektros pajiega, kuri vėla bus gaminama iš ten-pat esančių daugybės vandenpuolių. Tat gi transportacija daiktų tuoju oriniu gelžkeliu apsieis gana pigiai. Daiktai vieton dviejų savačių bus pervežami per tą kalnų eilę i 15 valandų.

C. A. Herman.

Sulyg "Literary Digest".

Eina ryte vienas i darbą. Pamatęs vient tautišką kataliką besimufinant, klausia:

— O kur tu taip anksti mufiniesi? Kaip paliksi savo stubą?

— Stubą?... Ji jau ne mano... — Kaip tai? Juk tu ją pir-kai.

— Nėra ką kalbėti... Aš tik skubinu nors forničius išgelbėti, nes bebalivodamas su kun. užmiršau, kad da nemokėta; bijau, kad žydėlis neatimtų — bėgų i kitą miestą... K. S. K.

Atkaklus.

Maksim Gorkij.

Po didele, sutrukusia nuo dinamito uola sėdėjo keturi akmenų daužytojai darbininkai. Jie apsitaisę suplyšusiais drabužiais, vyzoti.

Nesiskubindami, jie gardžiai valgė iš vieno didelio bliudo kokius-tai barščius ir mėsą, iškeptą ant dratų, taipogi gėrė kokį-tai raudoną vyną visi iš vieno butelio.

Du iš jų nuskusti ir panašūs viens i kitą; trečias — mažas, kreivas, vienakis; ketvirtas — storų pečių, su ilga barzda ir su kuprota nosia. Atsilaužęs didelį duonos kąsnį, taiso savo usus, šlapius nuo vyno, ir ramiai kalba:

— Čionai tik pasakos — melas. Nieko blogo nepadariau aš...

Jo akys žiuri nelinksmi ir jo veidas atrodo kokį-tai nusiminimā.

Tris draugai klausosi su atida ir tik kartais pažiuri i kalbančio akis, lyg jam sako: — Tęsk kalbą toliau... Jis kalba, taisydamas savo žilą barzdą:

— Šitas žmogus — jo vardas Andrius Grasso — atėjo nakčia pas mus i kaimą, kaip vagis; jis buvo apsitaisęs elgėta, kepurę vienos spalvos su čebatais ir taip-pat nuplyšus. Jis buvo šykštus, begėdis.

Per septynerius metus mūsų seniai pradėjo jam lenkti galvas ir kepurės imtis, o jis, mažai lenkdamas galvą, atsakinėjo. Ir visi per keturias-dešimt mylių aplinkui buvo jam kalti.

— Tokių žmonių yra, — sako vienakis, atsidusęs ir kratydamas galvą.

Kalbėtojas pažiūrėjo i jį ir juokdamas užklausė: — Kas atsitiko?

Senis tylėdamas mostelėjo ranka; abudu nuskustieje nusijuokė, kupranosis išsigėręs vyno, pradėjo toliau kalbėt.

— Man buvo tris-dešimt metų, kaip jis mane su kitais pasamdė nešiot akmenis ant jo namo. Jis i mus atsinešdavo blogiau, negu i gyvulius, ir kada mano draugas Lukino jam patėmijo šitą, tai jis sako:

"Asile mano, tu svetimas man, dėlko aš turiu gailėtis tavęs?"

Šitie jo žodžiai uždavė man širdį ir aš pradėjau žiurėti i jį kitaip. Jis i visus žiurėjo gyvuliškai: — senis, moteris — jam visviena. O jeigu kas jam iš šalies patėmydavo, kad taip elgtis negera, tai jis juokdamas atsakydavo: "Kada aš buvau biednas, manęs taipgi nieks nesigailėdavo". Jis draugystę laikė su kunigais, su policija ir, ką norėjo, tą žmonėms darė, nes visi buvo jo rankose.

— Tokių žmonių yra — tyliai atkartojo vienakis, ir visi tris pažiūrėjo i kalbėtoją; vienas nuskustasis, tylėdamas, padavė jam butelį su vynu. Senis pažėmė jį, pažiūrėjo ir sako: — Geriu už gerą širdį Madonnos! (Motinos Švenciausios. Red.)

— Jis tankiai sakydavo: "Visados biedni dirbdavo turčiams ir kvailiai gudriems; taip ir turi but visados".

Kalbėtojas nusijuokė ir pasiekė butelį — šis buvo jau tuščias. Jis butelį numetė i akmenis. Man ir mano draugams buvo keista klausytis šitų žodžių, nes jie užmušdavo mūsų viltį, mūsų norą geresnio gyvenimo. Štai vieną kartą aš ir Lukino, mano draugas, susitikom jį vakare laukuose, kur tai jojant. Mudu jam gražiai sakom: "Meldžiam jį but geresniu žmonėms".

Nuskustieje nusijuokė, taipgi tyliai nusijuokė ir vienakis, o kalbėtojas sunkiai atsiduso.

— Žinoma, tai buvo kvailai! Bet jaunystė — teisinga. Jaunystė tiki i žodžio spēką.

— Ką gi jis? — užklausė vienakis.

— Jis visa gerkle užrėkė ant mūsų: "Leiskit arklį, plėšikail! Ir išsiėmęs pistoletą rodo tai vienam, tai kitam. Mudu sakom: "Jums, Grasso, nėra ko bijotis mūsų, nēr už ką pykt, mėš tik patarimą duodam, ir viskas".

— Sitaip — gerai! — sako vienas nuskustas; kitas galvą linktelėjo, sutikdamas, o vienakis lupas sukando ir žiuri i lakiojantį garnį.

Jie pabaigė valgyt. Saulė vis labiau kaitino, net vienakis asistojto, nes akmuo, ant kurio sėdėjo, buvo labai įdėges. Nuskusti irgi atsiedo ant žėmės, šalia akmens, slėpdamiesi nuo saulės spindulių. Senis pradėjo tęst savo kalbą toliaus.

— Šitas atsitikimas ne ką gerai atsiliepė i Lukino: jo tėvas ir dėdė buvo kalti Grassui. Vargšas Lukino labai sumenkėjo, pabalo, dantis sukando ir akis jau ne tokios, kaip pirma, kada kiekvienai merginai patikdavu. "Ek, — sako jis man, viena kartą, — blogai padarėme mudu! Žodžiai nieko nereikšia, kada sakai juos vilkui". Aš pamislilijau: "Lukino gal užmušt!"

Buvo gaila vaikino ir jo geros šeimynos. O aš — vienuvienas, biednas žmogus.

Neseniai buvo numirusi mano motina. Senis pataisė savo usus, paglostė barzdą, ir ant jo dešinės rankos piršto buvo matyti storas sidabro žiedas.

— Mano sumanymas gal ir būtų geras žmonėms, jeigu aš jį išpildyčiau, bet pas mane minkšta širdis. Vieną kartą sutikau Grasso ant gatvės, ir, eidams su juo sykiu, sakau:

"Tu žmogus neteisingas ir piktas, žmonėms sunku gyvent su tavim; tu gali užkabinti žmogų nekaltą ir jo ranka gali tau gręst pavojumi. Sakau jums, Grasso, išėikit nuo mūsų toli;"

— "Tu kvailias, — sako jis man, bet aš laikiausi savo. Jis juokdamas klausė: "Kiek tau duot, kad atsitrauktum nuo manęs, — liros užteks?"

— Šitas mane supykino, bet aš susilaukiau: "Išėikit, sakau jums!" Aš ėjau petis i petį po dešine pusia; jis, man nematant, išsitraukė peilį ir vėrė i mane.

Kairiaja ranka nedaug padarysi; jis man įdurė i krutinę kokį colį gilumo. Žinoma, aš parmečiau jį ant žėmės ir uždaviau koja taip kaip muša kiaules... Ar tu išėisi iš čia?" — užklausiau jo, kada jis gulėjo ant žėmės.

Abudu nuskusti pažiūrėjo i kalbėtoją, o vienakis taisė savo vyzų virvutes.

Ankstį rytoj, kada aš da miegojau, atėjo du žemsargiai ir nuvedė mane pas maršalą — Grasso kumą. "Tu teisingas žmogus, Čiro, — sako jis man, — tu nesigink, kad šią naktį norėjai užmušt Grasso".

Aš atsakiau, kad tas netiesa, ir daugiau man teisintis nedavė. Du mėnesiu atsėdėjau kalėjime ligi teismo, o paskui teismas nuteisė mane 1 metais ir aštuonias mėnesias.

"Gerai, — sakau aš teisėjams, — bet aš neskaitau darbo pabaigtu".

Senis ištraukė butelį, pilną vyno, ir ilgai gėrė; tris poros akių žiurėjo i jį.

— Nuobodū kalbėt apie šitą, — sako jis, perduodamas butelį draugams.

— Kada aš pagrįžau i kaimą; aišku buvo, kad man vietos jame nėra; visi manęs bijojosi. Lukino papasakojo man, kad šituose metuose da blogiau gyvent. Jis buvo labai nuliudęs. "Taip!" — pamislilijau aš ir uėjau pas tą Grasso; jis labai išsigando, pamatęs mane. Sakau, "Štai aš parėjau — dabar išėikit". Jis pagriebė šautuvą ir šovė, bet šautuvas buvo užtaisytas smulkiais šruotais, o šovė i kojas.

"Jeigu tu butum ir užmušęs mane, tai aš bučiau atėjęs iš kapų pas tave, nes aš nusprendžiau išvyt tave iš čionai. Tu atkaklus — aš irgi!" Mudu susirėmė, ir aš nenorėdamas išlaužiau jam koją.

Subėgo žmonės ir suėmė mane. Šį kartą aš gavau trejus metus ir devynis mėnesius kalėjimo, o kada pasibaigė mano laikas, mano džiurėtojas — žmogus, kuris žinojo visą šitą istoriją ir mylėjo mane — labai įkalbinėjo man sugrįžt namo, o eit už darbininką pas jo brolij Apuliją; tenai, pas brolij, daug žėmės ir vynuogij. Bet aš jau nenorėjau pamest pradėtą darbą. Aš einu namo ir mano mintis tik apie Grasso ir širdyje mano buvo vienas "išėikit". Parėjau namo nedėdienį ir užėjau tiesiog i bažnyčią. Grasso, kaip sykis, buvo bažnyčioj ir, kaip tik pamatė mane, pradėjo ant visos bažnyčios rėkt: "Šitas žmogus atėjo užmušt manęs; jį atsintė velnias!" Aš nepaspėjau priartinti prie jo, kaip mane jau paėmė žmonės ir nuvedė... Bet — visviena jis parpuolė ant žėmės ir paralyzius atėmė jam kalbą ir visą dešinę pusę. Už septynių savačių potam jis numirė. Štai ir viskas.

O žmonės i mane žiuri, kaip i baisiausią žmogžudį. Labai baisu, — bet viskas netiesa!

Jis nusijuokė, pažiūrėjo i saulę ir sako: — Laikas pradėt...

Tris žmonės tylėdami pasikėlė ant kojų; vienakis apžvelgė aplinkui ir sako:

— Pradėsim dirbt...

J. Parulis.

Pasakyk man, Drauge.

Aukauju drg. V. D-gui.

Pasakyk gi man, Drauge, Kas tave mylėjo?

Kas angelo širdį Tavo krutinėn įdėjo?

Aš labai norėčiau Tiek meilės turėti, Kad lygiai galėčiau Taip žmones mylėti.

J. Š-lis.

Tikiu.

Nors vardą melagio jau gavęs, Vienok aš linksmas ir ramus, Džiaugiuos, tą širdį paaukavęs, Tikėdamas sulaukti laikus,

Kada tai ir tavo krutinę Tos pacios liepsnos uždegę; Išvydus naują gadynę,

Sakysi: — gana jau užteks, Kvailysčių! ir ranka paduosi, Ir ačiu sakysi draugams,

Ir drauge su jaisiais dainuosi — Galas beteisei, vargams!

J. Š-lis.

Žodis prie "Ar pritinka mums vakarieniauti".

"Kovos" num. 50 drg. J. Si-rutis padaro išvedimą, kad mums, socialistams, neišpuola kelti kokias puotas arba vakarienes. Dėlto aš labai nudžiugau, nes pasirodo, kad tarpe sąjungiečių atsiranda tokių, kurie tikrai yra naujos gadynės žmonės, kuriems rupi Sąjungos gerovė ir kurie stengiasi eiti pirmyn patįs ir kitiems parodyti tikrą kelią, ir aš pilnai drg. J. Si-ručiui tame pritariu, kad puoty nei jokių vakarienių socialistams nepriguli rengti. Bet dėja, klausimas kija ar galima be jų apsieiti? Ar galima prie dabartinių aplinkybių mums, kaipo socialistams, visada kovoti, veikti ir niekada nepailsti? Argi mėš, socialistai, esam kitokiti žmonės, kaip demokratai arba republikonai, arba gal mėš esame koki drutuoliai — Sams-onai, kad niekada nepailstume ir nereikalautume pasilsėti? Tiesa, mėš gal esam daug kantresni ir labiau pasišventę už kitus, bet argi tai dėlto mėš turėtume

Korespondencijos.

ST. LOUIS, MO.

Tikrų katalikų darbai.

Gruodžio 22 d. 1913 m. trims geriams katalikams atėjo mintis į galvą, kad prieš kalėdas kunigai eina kalėdodami ir rinkdami nuo savo avelių gausias dovanas; bet kad St. Louis lietuviai da neturi savo kunigo ir nėra kam ir kalėdą rinkti, tai tie katalikai sumanė tuo pasinaudoti ir pakalėdot savo naudai. Taip ir padarė. Tuoj vienas, kuris neseniai šiame mieste yra apsigyvenęs, užsidėjo atbulą kalnierių, ant krutinės užsisupo moteries juodą prijuostę, pasidribo pateną iš blekinės torielkutės ir jau išrodė, kaip kad būtų tikras dušij ganytojas. O du jo draugai tuoj apsiėmė jam pagelbėti, vienas, kaip vargonininkas, kitas, kaip zakristijonas. Nu, ir marš kalėdot per tamsius katalikus, o kur zinojo, kad tą "kunigą" kas iš šeimynos pažįsta arba kur kiek apsišvietę žmonės, tai pas tokius nėjo. Kaip ateina pas kokį kataliką ir stuba, tai tuoj užtraukia Dominus ir tt., o paskui, visus susiklupdę ant kelių, liepia persizęgnot ir duoda pabučiuot savo patelne. Paskui "kunigo" vadai perstato, kad tai esąs kunigas, atvažiavęs iš kasyklų kolekto tu ten statomai bažnyčiai. Katalikai, žinodami savo pareigas, ir ko kunigas nori, tuoj pradeda krapštyt sau kilšinius ir traukt paskutinius centus dievui ant garbės. Taip buvo ir šiuo kart. Jie kolekto per kelis vakarus, o dieniomis už sukolektuotus pinigus girtuokliavo, kol vieno iš vadovų moteris nepranešė apie tai kitiems; o vėliaus ir policijai apie tai dasizinojo. Policija, sužinojus tą "kunigą", paėmė jį belangę, o vėliaus ir jo vadovus, ir visi turėjo užsimokėti po \$7.00 bausmės ir po porą dienų išbuvo belangė; ir tai atliko karšti katalikai: Gugickas, Steckis ir J. Jakubauskas, kurie socialistų arba laisvamanių nei ant burdo nepržiima, o jau socialistų leidžiamų laikraščių tai bijo labiau, negu kunigų pramanyto velnio.

Antas katalikų darbo žiedas St. Louise tai da gražesnis. Lenkų neprigulmingos parapijos kungas pereitą liepos mėnesį buvo pabėgęs su viena parapijonka, bet po medaus mėnesių jau pargrįžo atgal. Tos moteries vyras apskundė kunigėlį ant \$10.000 už šeimynos suardymą ir svetimoterystę. Teismas pasibaigė tik dabar. Kunigas liko apkaltintas ir nuteistas užsimokėti \$750 tam žmogui, kurio moterį buvo išvežęs, o pačiam davė persiklyrimą su ta moteria. Ir, kaip dabar girdis, tas kunigėlis jau nenori tą moterį nei už gspadinę, nes esanti perprasta.

Varenis.

HOOSICK FALLS, N. Y.

Šitas miestelis, man rodos, netiktai, kad "Kovos" skaitytojams yr mažai žinomas, bet ir visai lietuviškai visuomenei; užtaigi aš ir noriu nors trumpai aprašyti jo padėjimą ir supažindinti "Kovos" skaitytojus su jo lietuvių gyvenimo.

Miestelis yra nelabai didelis, švarus ir guli ant Hoosic upės kranto. Dirbama čionai daugiausiai geležies lejklose ir prie žemės išdirbimo įrankių. Užmokesciai taipgi neperdaug menki, o mokantiems kokį-nors amatą prie dirbimo žemdirbystės mašinų mokama pusėtinai gerai; tiktai paprastiems darbininkams darbai karšti ir sunkūs.

Lietuvių čionai gyvena apie 60 šeimynų ir apie 200 pavienių, iš kurių tarpo randasi ir amerikiečiai. Apie 30 šeimynų turi

nuosavus namus nusipirkę. Yra pašalpinė draugystė švento Jurgio Kareivio. Žinoma, draugystė, kaip šventa, tai šventai ir užsilaiko, nes per kelius metus savo gyvavimo absoliutiškai nieko nenuveikė kultūriškoj dirvoj, apart parengimo kokio vakaro su svaiginančiais gėrimais. Dvasiško tėvelio čionai nėra, bet tiktai atsibaladoja kas ketvirtą nedėdienį iš Albany, N. Y.

Kadangi šitas miestelis stovi labai toli nuo kitų lietuvių apgyventų miestų, tai vietiniai lietuviai ir neturi progos pasimokinti ko-nors gero ir naudingo; užtaigi ir apšvieta tarp jų stovi ant žemiausio laipsnio, ką liudija nors ir šitas faktas, kad tarpe trijų arba keturių šimtų tenai gyvenančių lietuvių iš viso laikraščių pareina, kiek man teko sužinoti, apie 17 egzempliorių. Ir tu pačių didžiama tai "Saulės". Bet tautiški šlico pardavėjai, kurių yra net keturi, miestelyje, gana gerai užsilaiko; žmoneliai traukia rudį prie barų, ant kelių suklaupę. Štai 27 lapkričio miestelyj įvyko tuos tautiškos smulkės pašventinimas, ir kurį nutariau ir aš atsilankyti, manydamas, kad pasiseks prikaltinti kokiam-nors pirmieviškam laikraščiui naujų skaitytojų. Taip manydamas, aš apsigavau, nes iš kelių šimtų susirinkusių lietuvių užtikau tiktai vieną, kuris užsiprenumeravo "Kovą". Kada prieini prie kokio-nors žmogaus ir pakalbini užsirašyti kokį-nors pirmievišką laikraštį, tad tuoj gauti atsakymą, kad laikraštis jokius naudos žmogui neatneša, šako: užtenka man ir maldaknygės pasiskaityti. O kitas da, akis išvertęs, paklausia, kiek kaštuoja ant metų; kad pasakiai, jog lėšuoja \$1.50 arba \$2, tai gauri atsakymą, geriaus aš šį vakarą pragersiu tuos \$2.00, tad žinosiu, kad girtas buvau, o kokia nauda iš to laikraščio? Ir eina atsiskukęs sau prie baro tautiško šlico ragauti. Žiurint iš šalies į tokį vietinių lietuvių elgimąsi, širdis net krauju verda, kad savo taip sunkiai ir kruvinau uždirbtus centus išleidžia ant vėjo.

Man rodos, kad aplinkinių miestų lietuviai, o ypatingai socialistai, kaip tai: Rochesterio, Amsterdamo, Schenectady ir Troy'os butinai turėtų pasirūpinti kokiu-nors būdu surengti viršminėtam miestelyje agitaviškas prakalbas ir pakviesti gerą kalbėtoją, kuris jiems išaiškintų alkoholio blėdingumą ir nurodytų, kokią naudą atneša skaitymas pirmieviškų laikraščių, ir pripatinti vietinius lietuvius prie skaitymo gal ir nelabai sunku būtų tiktai reikty jiems nors vieną sykį tą dalyką gerai išaiškinti, nes dvasiško tėvelio nėra, tad ir nebutų kam nuo skaitymo pirmieviškų laikraščių atkalbinėti. Dabar šio miestelio lietuviai dėlto, man rodos, taip labai girtuokliuoja ir neužsiima skaitymu, kad niekas jiems gerai dalyko neišaiškina, nes nuo pat pradžios lietuvių apsigyvenimo čionai jokių prakalbų nėra buvę parengta.

Sukruskit, draugai, prie darbo gelbėti Hoosick Falls, N. Y., lietuvius iš to alkoholio pragaro, — ir aš padėsiu!

H. Bučeraitis.

CHESTER, PA.

Čia lietuvių yra nemažas būrelis, bet apšvieta labai žemai stovi. Yra vienas pagelbinis klubas, kur daug priguli ir L. S. S. 68 kuopos narių. Gruodįje buvo suauktas L. S. S. 68 kuopos mingas klubo salėj ir buvo manyta, kad galės ten ateiti į susirinkimą ir tie sąjungiečiai, kurie prie klubo nepriguli. Bet klubas neprigulinių visai neįsileido. Tai matote, kokia tamsa viešpatauja pas mūsų tamsunus žmonelius.

L. S. S. 68 kuopa buvo nutarusi mokintis lošti kokį teatr

rališką veikalą ir buvo jau pradėta mokintis, bet kad organizatorius nepasidarbavo, kaip reikėjo, gal tas teatras pranyks.

Lapelis.

N. S. PITTSBURGH, PA.

Šioj dalyj miesto lietuvių yra pusėtinai būrelis; pašalpiųjų draugysčių randasi trys. Viena sutverta ant laisvų pamatų, kuri nevaržo tikėjimiskų dalykų; pertai fanatikai ją vadina cecilijų draugyste. Paskui tautiškoji ir šventoji draugystė abidvi stovi ant fanatiškų pamatų, nariai butinai turi but Romos katalikais ir turi atlikt ausingę.

Tautiškoji ir laisvoji turi savo svetaines, kurois, kaip paprastai, vadinasi klubais. Tautiškoji ir laisvoji pusėtinai "darbuojasi", beveik viena kitos nepralenkia su baksais rudžio ir degtinės, ko pusėtinai išsiurbia ir gerą uždarbį daro, gryo pelno turi po \$100 suvirsum mėnesį. Mūsų lietuviai taipgi ir galvas tankiai pataiso viens kitam.

Yra ir L. S. S. 55 kuopa, bet gi ir ji ne ką darbuojasi, net ir susirinkimų negali atlikti, kaip reikia, viens kitam į ausį pasakoja nutarimus. Truksta inteligentijos.

Susitverė kooperatiška draugija ir atidarė valgomų daiktų sėkrovą; trečias mėnuo, kaip atidarė, bet silpnai gyvuoja; kai-kurios moterėlis savo šėrus suvalgė, ir nesilanko. Kai-kurias girdėjau šnekant, neisiu ten, ba kunigėlis išrišimo neduos; taigi galima mayt, kiek mūsų moterėlis turi supratimo; čia suprantančių moterų yra tik maža dalelė.

O sutikimas tarp lietuvių toks: žemaičiai, dzukai, cecilistai ir tt ir tt. Taigi reikia paminėt, kad teisdarys ant Bever da gerai užsilaiko iš lietuvių.

14 gruodžio 1445 Western Av. staiga mirė Juzė Ralienė. Priežastis mirties beveik nežinoma. Atsikėlė iš ryto; tuom laiku jos vyras buvo klube ir burdingieriai išėjo išsigert prieš pusryt. Da ji pabarė vyrus, kad greit pareitų pusryčių, ba, sako, man reiks eit į bažnyčią. Parėjo vyras 9 val. pusryčių ir rado ją sėdinčią ant laiptų negyvą. Pašauktas daktaras apžiūrėjo, ir buvo paduota angliškose laikraščiuose, kad laiptais kritus ir sprando gįsla trukus. Stebėtina; jeigu būtų laptais kritus, argi nebutų apačioj gyvenanti girdėję; mat, tas atsitiko ant antrų lubų.

Laidotuvės buvo 16 gruodžio su bažnytinėmis iškilėmis. Žinoma, jeigu būtų toks atsitikiimas įvykęs tarp laisvųjų, tai katalikai būtų šaukę, kad cecilistą dievas "koroja". Dveji menai atgal taip-pat mirė Pratapas; parėjo iš bažnyčios ir mirė.

Vaitkaus Sunus.

ROCKFORD, ILL.

21 gruodžio 1913 m. Lietuvių Ukėšų Klubas parengė prakalbas. Kalbėtojum buvo S. P. Darguzis iš Chicago. Kaip plakatai skelbė, prakalbos turėjo prasidēt 1:30 val. po pietų. Susirinko publika paskirtam laikui, o čia svetainė uždaryta. Publika pyksta, baras, čia da šalta ir jau 3 val. po pietų. Už tai verta papeikt prakalbų vedėją jo nerangume. Po tam tai ejo maldaut socialistų svetainės, kurie prielankiai sutiko įsileist susalusių publiką, o savo susirinkimą socialistai atidėjo kitam kartui. Verti už tai pagyrimo.

Prasidėjo prakalbos. Kalbėtojas aiškino, kaip naudinga likti šios šalies piliečiu. Abelnai, kalbėtoją nėra ką kritikuot; tegu tą mūsų vyrų atliks, tik mūsų, Rockfordo moteris, esame užganėdintos prakalba, nes kalbėtojas pagyrė moteris ir merginas ir nurodė, kad čia vietie

nės merginos turi malonesnius veidelius, negu Chicagoj, kas mums ir tinka. Po prakalbų buvo deklamaicij s. Deklamavo pp. Kuncienė ir Miercaitienė, padeklamavo puikiai.

Geistina, kad tos moteris tankiau pasirodytų ant scenos žmones palinksmint.

Rockfordo Moteris.

THOMAS, W. VA.

Vietiniai lietuviai nesnaudžia. Jie turi daug visokių pašalpiųjų draugijų. Dabar gi jau susiorganizavo ir lietuvių Kooperatiška Bendrovė, kuri įkurta nuo 13 d. lapkričio 1913 m. Darbas eina pasekmingai, nors priešų buvo iš pradžių ir da dabar yra, ypač tarp kompanijų šunelių ir kitų biznierių. Bet pažangesi lietuviai to nesibaido ir žengia sau pirmyn.

Prie Kooperatiškos Bendrovės gali prisidėti kiekvienas lietuvis, kas nori pagerinti sau gyvenimą, nes čia viską perduoda pigiaus ir geresnius, šviežesnius daiktus. Prie Bendrovės, prisidėjimo šėrai pasiduoda nuo \$10.00 iki \$200.00 (nedaugiau). Narys turi tik vieną balsą. Taigi, gerbiamieji lietuviai iš Thomas, W. Va., ir apielinkių, prisidėkite; čia jūsų niekas neapvogys, ir ateikite pirkti, ko tik jums reikia, nes čia tikrai gausite savo pinigų vertę.

Vardan Lietuvių Kooperatiškos Bendrovės Thomas, W. Va.

M. L. Balčiunas.

SO. MANCHESTER, CONN. Nauja kuopa.

Gruodžio 14 d. atsibuvo prakalbos. Kalbėjo drg. J. Neviackas iš S. Boston, Mass. Pertraukoj buvo deklamacijos. Pirmoje savo kalboje kalbėtojas nuosekliai išaiškino darbo žmonių skurdų gyvenimą. Po tam deklamavo J. Lukšavičius "Pulkim ant kelių", V. Gudiškis "Mūsų Vargai", R. Zokaitienė "Viso Pasaulio moteris pabudo" ir "Meilinga gamta", A. Narkevičius "Kas yra mūsų priešai". Visi savo užduotis atliko atsakančiai. Drg. Neviackas antroj savo kalboj kalbėjo apie socializmą; plačiai išaiškino socializmo naudingumą ir kvietė visus lietuvius darbo žmonės rasytis prie Lietuvių Socialistų Sąjungos. Užbaigė kalbą, kviedamas darbininkus prie mokslo, apšvietos ir skaitymo gerų raštų. Publikos, pagal vietinių skaičių, susirinko mažai. Prakalbos publiškai patiko. Aukų padengimui lėšų surinkta, regis, \$6.00. Po prakalbų tapo sutverta nauja L. S. S. kuopa iš 8 narių, tarp kurių yra 3 moteris, 2 merginos ir trys vyrai.

21 d. gruodžio nauja kuopa turėjo susirinkimą išrinkimui viršinkinų; susirinkimas buvo pas drg. Antaną Zokaitį. Viršinkinai išrinkta: org. A. Zokaitis, susin. sekr. V. Gudiškis, izd. rašt. R. Zokaitis, izd. J. Staurusevičienė, visi darbštūs draugai. Tikimės ką gero nuveikti, ateityje, nors kuopelė čia turi daug priešų. Bet, mieli draugai, patariu nepaisyti tų priešų, tik išvestis ir darbuotis darbininkų labui. Sekantis susirinkimas bus 4 sausio 1914 m., nedėlioj, 3 val. po piet pas A. Zokaitį, 56 Bissell st.

Todėl užprašome draugus ir drauges, norinčius prisirašyti.

A. Zokaitis.

AUKOS

POLITIŠKIEMS KANKINIAMS.

Nuo L. S. S. 1 kp. vakarienes. 20 d. gruodžio 1913 per drg. S. Adomavičių aukavo: J. Gricunas 75c.; P. Skirvainis 60c.; J. Dryziutė 50c. Viso \$1.85. Smulkių aukų \$1.31. Sykų \$3.16. Perduotos R. ir K. Š. K. izd. J. Ramanauskas.

"Kovos" Adm

Iš Philadelphijos.

Du nežinomi lietuviai žulikai apiplėšė Antaną Jankauską, atvažiavusį iš Chicago į Philadelphia, vaziuojant į Lietuvą, bet čia norintį pamatyti Antaną Šimkų. Pavedėjo kiek į tamsesnę gatvę tiedu vyrų, kurių vienas Jurgis buvo žemaitis, juodais usais, plika kakta ir augšto ugio, rauplėtas, atėmė pinigus, laikrodėlį ir adresus.

Jei kas žino apie jį, teduoda man žinią. Taipgi jei kas išgirstu apie tuos plėšikus, tepraneša man pas šv. Jurgio parapijos kleboną.

Antans Jankauskas.

Sajungos Reikalai.

PILD. KOMITETAS.

- J. Šukys, Brooklyn, N. Y., gavo balsų 793.
- V. Paukštys, So. Boston, Mass., gavo balsų 587.
- M. Michelsonienė, So. Boston, Mass., gavo balsų 448.
- J. Pruselaitis, Waterbury, Conn, gavo balsų 436.
- J. Neviackas, So. Boston, Mass., gavo balsų 300.
- J. P. Paulinaitis, So. Boston, Mass., gavo 231.
- J. K. Gillis, Passaic, N. J., gavo balsų 168.
- J. V. Stalionaitis, Wallingford, Conn., gavo balsų 156.
- P. Galskis, Chicago, Ill., gavo balsų 133.

SAJ. SEKRETORIUS.

- J. Stasiulevičius, Philadelphia, Pa., gavo balsų 843.
- J. Kačergius, Springfield, Ill., gavo balsų 357.

"KOVOS" REDAKTORIUS:

- K. Vidikas, Philadelphia, Pa., gavo balsų 738.
- J. B. Smelstorius, So. Boston, Mass., gavo balsų 465.

LITERATUROS KOMIT.:

- L. Pruseika, So. Boston, Mass., gavo balsų 850.
- P. Grigaitis, Baltimore, Md., gavo balsų 818.
- S. Michelsonas, So. Boston, Mass., gavo balsų 485.
- J. Baltrušaitis, Pittsburg, Pa., gavo balsų 414.
- E. Liaudanskaitė, Lewiston, Pa., gavo balsų 219.
- A. Lalis, Chicago, Ill., gavo balsų 184.
- P. M. Kaitis, Chicago, Ill., gavo balsų 157.
- Z. Vitkauskas, Valparaiso, Ind., gavo balsų 98.
- S. Baublis, Rumford, Me., gavo balsų 50.

REV. IR KANK. ŠELP. K-TO PIRMSĖDIS:

- A. Žolynas, Newark, N. J., gavo balsų 668.
- A. Petratis, Chicago, Ill., gavo balsų 397.
- J. M. Bučinskas, Binghamton, N. Y., gavo balsų 156.

REV. IR KANK. ŠELP. K-TO SEKRETORIUS:

- J. Bulota, Baltimore, Md., gavo balsų 730.
- S. V. Bakanauskas, Worcester, Mass. gavo balsų 307.
- A. Laukus, Detroit, Mich., gavo balsų 166.

REV. IR KANK. ŠELP. K-TO IZDININKAS:

- J. Ramanauskas, Minersville, Pa., gavo balsų 810.
- J. Mockus, Philadelphia, Pa., gavo balsų 187.
- V. Katilius, Maryville, Ill., gavo balsų 174.
- Išrinktais yra tie draugai, kurių vardai pabraukti. Nauji viršinkinai savo vietas užima nuo 1-mos sausio, 1914 m.
- Pačios skaitlinės organe tilps biskj vėliau.
- L. S.S. Sekretorius J. Stasiulevičius.

LABAI ABEJOTINA TEI-SYBĖ.

"Kovos" No. 51 drg. J. P. Marcinkevičiaus straipsnyje "Verta vienytis su Socialist Party", perskaitęs "Kovos" antgalvyj (kaip jis pats sako) žodžius: "Visų šalių darbininkai, vienykimės", stebisi iš manęs, kad aš nematau reikalo vienytis su Soc. Party. Jis sako: — "Argi jau mes taip nuopuolė, kad nematome vienybės naudingumo?"

Man rodosi, kad vadint nuopuoliusi žmogų vien už tai, kad jis kitaip mano negu kam patinka, yra per daug aštrus išsireiškimas.

Ir turiu pasakyti, kad tie visi drg. J. P. M. išvadizojimai manęs neiki niek nepertikrino.

Aš ir iki šiai dienai palikau tos nuomonės, kad **neverta** vienytis su Soc. Party.

Pirmiausia, drg. J. P. M. atkartoja mano skaitlines, kiek mes duosime Soc. P. pinigų, ir čia da nuo savęs pridėd "daug" lenkus, ir jus persitikrinsite, kad aš sakau teisybę.

Drg. T. L. Dundulis da kitaip suprato mano pasakymą.

Jis iškarto, perskaitęs mano raštelį, manė, buk aš kalbu apie rinkimą pabėrų žirnių.

Bet, antru kartą skaitydamas, visgi suprato ir bara mane, už tai, kad buk aš nenoriu, kad organizuoti darbininkai užimtų valdvietes.

Aš nesuprantu, kodėl tuli mūsų draugai pirma nusikala priešą, o paskui jį atakuoja?

Aš nebuvau ir nėsu priešingas tam, kad draugai sąjungiečiai užimtų valdvietes, bet aš priešingas tam, kad už tai mes turime užmokėti keliatą šimtinį ir tuomi nusilpnint socialistišką judėjimą tarp lietuvių.

Dabar pažiūrėkime į patį dalyką, ar mes laimėtume, ar pralaimėtume, susivienydami su S. Party.

Kur gi menkesni dings? Kas su jais stosis? Sako: mums, susipratusiems, jie mažai ką rupi. Ar taip!? Tai toki mūsų susipratusieji draugai... Šalin tokie draugai ir vadovai, kuriems mes, menkesniai susipratusieji, mažai rūpi! Šalin! nes pas juos broliška meilė irgi tik ant lūpų, kaip pas kunigus.

Nuo Red. Negerai, kad drg. Ra. savo straipsniuko pradžioje kruvon sumaišo dviejų draugų argumentus ir abiem kartu duoda atsakymą. Draugai Marcinkevičius ir Parulis kiekvienas atsako tik už savo nuomones, todėl ir drg. Ra. turėjo atskirti vieno mintis nuo kito ir atskyrus jas kritikuoti.

Jeigu mes, susivieniję, galėtume varyt smarkesnę agitaciją, išplatintume daugiau soc. literatūros ar tam panašiai, sakytiau, vienykimės! Nes tas bus laimėjimu ne tik mūsų, bet ir visos darbininkų klasios.

Bet gi dabar aš suprantu suvis priešingai. Mes netik nepadidinsime savo spēkas, kad veikus, bet sumazinsime jas.

Mēs, atiduodami keliatą šimtų Soc. Party'jai, arba turėsime pakelt mėnesines duokles arba netekt "Kovos".

O kaip pirmas, taip ir antras kelias mums užkenktų, ir tai labai daug.

Senieji draugai, kurie jau yra įsitikinę socializmo idealuose, gal daug ir nepaisys.

Bet kaip su naujais? Ar pavyks mums suorganizuot ir palaikyt naujas kuopas?

"Well, — pasakys drg. J. Parulis, — tegul sau eina maziukai, bile tik didieji liks".

Ne, draugai, mes neturime atstumt "maziukus", bet išrast budą, kaip geriau prieit prie jų ir stengtis iš tų "maziukų" padaryt tikrus kovotojus už geresnę ateitį!

Taigi da kartą sakau: nesivienyt, bet dirbt!

O iš to bus nauda kaip mums, taip ir Soc. Party'jai.

J. V. Stalioraitis.

NIEKO GERO IŠ PRISIDĖJIMO PRIE SOCIALIST PARTY.

Du draugai, J. Parulis ir Marcinkevičius No. 51 agituoja už prisidėjimą prie anglų Socialist Party. Nors abu straipsniu pusėtinai rimti, bet kad juose yra ir be vertės argumentų, ir visai klaidingų, pamėginsim perkrautyti juos. Rašoma:

Mūsų predermė, prisidėjus, palaikyti S. P. pinigais. — Tai mes ir taip galėtume ją palaikyti, neprisidėję, by tik turėtume liuosų pinigų.

Aš tikiu, kad jūs, nors veiktė bendrai, bet mėnesines duokles da visgi nepakėlėte.

Bet tik jūs pamėginkite prie visų dabartinių duoklių pridėti da bent po 10c. mėnesyje, ir neduokite nariams daugiau nieko, kaip tik tą jūsų giriama bendrumą, tai aš esu užtikrintas, kad dalykai umai virs kiton pusėn.

Dabar kas link "dziabų".

Drg. J. P. M. klausia, ar aš drįsčiau tvirtinti, kad tas neatneštų naudos, jeigu mes galėtume turėti nors po vieną agitatorių savo miestė laike rinkimū.

Ne, niekuomet nedrįsčiau! Aš norėčiau, kad mes turėtume kiekviename mieste nuolatinis agitatorius.

Bet aš drįstu savo oponentui pasakyti: jeigu jis mano, kad S. P. duos tokius agitatorius, tai jo manymas yra paprasčia utopiija! Pasizūrekite į rusus ir lenkus, ir jus persitikrinsite, kad aš sakau teisybę.

Drg. T. L. Dundulis da kitaip suprato mano pasakymą.

Jis iškarto, perskaitęs mano raštelį, manė, buk aš kalbu apie rinkimą pabėrų žirnių.

Bet, antru kartą skaitydamas, visgi suprato ir bara mane, už tai, kad buk aš nenoriu, kad organizuoti darbininkai užimtų valdvietes.

Aš nesuprantu, kodėl tuli mūsų draugai pirma nusikala priešą, o paskui jį atakuoja?

Aš nebuvau ir nėsu priešingas tam, kad draugai sąjungiečiai užimtų valdvietes, bet aš priešingas tam, kad už tai mes turime užmokėti keliatą šimtinį ir tuomi nusilpnint socialistišką judėjimą tarp lietuvių.

Dabar pažiūrėkime į patį dalyką, ar mes laimėtume, ar pralaimėtume, susivienydami su S. Party.

Kur gi menkesni dings? Kas su jais stosis? Sako: mums, susipratusiems, jie mažai ką rupi. Ar taip!? Tai toki mūsų susipratusieji draugai... Šalin tokie draugai ir vadovai, kuriems mes, menkesniai susipratusieji, mažai rūpi! Šalin! nes pas juos broliška meilė irgi tik ant lūpų, kaip pas kunigus.

Nuo Red. Negerai, kad drg. Ra. savo straipsniuko pradžioje kruvon sumaišo dviejų draugų argumentus ir abiem kartu duoda atsakymą. Draugai Marcinkevičius ir Parulis kiekvienas atsako tik už savo nuomones, todėl ir drg. Ra. turėjo atskirti vieno mintis nuo kito ir atskyrus jas kritikuoti.

Jeigu mes, susivieniję, galėtume varyt smarkesnę agitaciją, išplatintume daugiau soc. literatūros ar tam panašiai, sakytiau, vienykimės! Nes tas bus laimėjimu ne tik mūsų, bet ir visos darbininkų klasios.

Bet gi dabar aš suprantu suvis priešingai. Mes netik nepadidinsime savo spēkas, kad veikus, bet sumazinsime jas.

Mēs, atiduodami keliatą šimtų Soc. Party'jai, arba turėsime pakelt mėnesines duokles arba netekt "Kovos".

O kaip pirmas, taip ir antras kelias mums užkenktų, ir tai labai daug.

Senieji draugai, kurie jau yra įsitikinę socializmo idealuose, gal daug ir nepaisys.

Bet kaip su naujais? Ar pavyks mums suorganizuot ir palaikyt naujas kuopas?

"Well, — pasakys drg. J. Parulis, — tegul sau eina maziukai, bile tik didieji liks".

Ne, draugai, mes neturime atstumt "maziukus", bet išrast budą, kaip geriau prieit prie jų ir stengtis iš tų "maziukų" padaryt tikrus kovotojus už geresnę ateitį!

Taigi da kartą sakau: nesivienyt, bet dirbt!

O iš to bus nauda kaip mums, taip ir Soc. Party'jai.

J. V. Stalioraitis.

NIEKO GERO IŠ PRISIDĖJIMO PRIE SOCIALIST PARTY.

Du draugai, J. Parulis ir Marcinkevičius No. 51 agituoja už prisidėjimą prie anglų Socialist Party. Nors abu straipsniu pusėtinai rimti, bet kad juose yra ir be vertės argumentų, ir visai klaidingų, pamėginsim perkrautyti juos. Rašoma:

Mūsų predermė, prisidėjus, palaikyti S. P. pinigais. — Tai mes ir taip galėtume ją palaikyti, neprisidėję, by tik turėtume liuosų pinigų.

— Pakeltum anglų socialis-tų dvasią. — Angliai juk ne vaikai; manau, kad jie supranta, jog lietuviai socialistai yra jų draugai, bet, jei, prisidedant prie anglų, mūsų skaitlius sumazėtų, džiaugsmas nekoks tebutų.

— Įvykdytume obalsį: "Visų šalių darbininkai, vienykimės". — Tas juk nereikia, kad visų šalių darbininkai turi buti įrašyti vienan biuram, bet kad jie eitų prie vieno tiksls.

— Gautum soc. mokslų knygų pasiskaityti. — Bet jas iš dešimties tik vienas tėsuras, taigi nauda nekokia.

— Tuloj kuopoj, pradėjus glaustis prie anglų soc., jau keli vyrai turi pirmas pilietiškas popieras. — Nejaugi lietuviai socialistai pirm to nematė naudės iš pilietiško popierų?

— Ir paskutiniiais laikais kuopon pradėjo įstodinėti vis gabesni vyrai. — Ir čia jau anglų socialistų darbas. Nesidžiaukit, lietuvių soc. veikėjai, kad tai jūsų pasišventimas davė socialistų kuopai kelis rimtesnius vyrus. Ne, tai anglų socialistų nuopelnas!

Bet viena drg. J. Parulio nuomonė tiesiog klaidinga. Jis išsitaria, kad, prisidėjus prie S. Party, lietuvių socialistų dalis gal ir atsiskirtų, bet tai būtų vis menki socialistai; jie mums, girdi, mažai ką rupi. (Mano pabrūkta. Ra.). Bet neprisidėję galim netekti daugelio geriau susipratusių draugų (tik drg. Parulis nenurodo, kur jie pasidėtų; turbūt, į S. Party nueitų). — Išvedimas aiškus: jei jūs, brangūs susipratusieji draugai, nenorite likti be vadovų, tai, nežiurint likimo menkiausi susipratusiųjų, turit prisidėt prie S. Party.

Kur gi menkesni dings? Kas su jais stosis? Sako: mums, susipratusiems, jie mažai ką rupi. Ar taip!? Tai toki mūsų susipratusieji draugai... Šalin tokie draugai ir vadovai, kuriems mes, menkesniai susipratusieji, mažai rūpi! Šalin! nes pas juos broliška meilė irgi tik ant lūpų, kaip pas kunigus.

Nuo Red. Negerai, kad drg. Ra. savo straipsniuko pradžioje kruvon sumaišo dviejų draugų argumentus ir abiem kartu duoda atsakymą. Draugai Marcinkevičius ir Parulis kiekvienas atsako tik už savo nuomones, todėl ir drg. Ra. turėjo atskirti vieno mintis nuo kito ir atskyrus jas kritikuoti.

Jeigu mes, susivieniję, galėtume varyt smarkesnę agitaciją, išplatintume daugiau soc. literatūros ar tam panašiai, sakytiau, vienykimės! Nes tas bus laimėjimu ne tik mūsų, bet ir visos darbininkų klasios.

Bet gi dabar aš suprantu suvis priešingai. Mes netik nepadidinsime savo spēkas, kad veikus, bet sumazinsime jas.

Mēs, atiduodami keliatą šimtų Soc. Party'jai, arba turėsime pakelt mėnesines duokles arba netekt "Kovos".

O kaip pirmas, taip ir antras kelias mums užkenktų, ir tai labai daug.

Senieji draugai, kurie jau yra įsitikinę socializmo idealuose, gal daug ir nepaisys.

Bet kaip su naujais? Ar pavyks mums suorganizuot ir palaikyt naujas kuopas?

"Well, — pasakys drg. J. Parulis, — tegul sau eina maziukai, bile tik didieji liks".

Ne, draugai, mes neturime atstumt "maziukus", bet išrast budą, kaip geriau prieit prie jų ir stengtis iš tų "maziukų" padaryt tikrus kovotojus už geresnę ateitį!

Taigi da kartą sakau: nesivienyt, bet dirbt!

O iš to bus nauda kaip mums, taip ir Soc. Party'jai.

J. V. Stalioraitis.

NIEKO GERO IŠ PRISIDĖJIMO PRIE SOCIALIST PARTY.

Du draugai, J. Parulis ir Marcinkevičius No. 51 agituoja už prisidėjimą prie anglų Socialist Party. Nors abu straipsniu pusėtinai rimti, bet kad juose yra ir be vertės argumentų, ir visai klaidingų, pamėginsim perkrautyti juos. Rašoma:

Mūsų predermė, prisidėjus, palaikyti S. P. pinigais. — Tai mes ir taip galėtume ją palaikyti, neprisidėję, by tik turėtume liuosų pinigų.

voj" atsižymėjusių veikime draugų sąjungiečių paveiklus.

5) Kad sumažinus lėšas ir Centro Sekr. darbą, konferencija atrado už nereikalingą siuntint persiprašymo, kad "nepyktų", laiškus tiems draugams, kurie buvo nominuoti ir Centro Sekretoriaus užklausti, ar apsiimaitę ar jį tą urėdą, bet vėliaus nepapuoļė j kandidatų dėlei balsų mazuomo.

L. S. S-gą nelytinti dalykai organan nesuñčiami.

XII Raj. III konf. valdyba: Pirm. J. Vilimaitis, Sekr. P. Sinkus.

ŽINIAI X RAJONO DRAUGŲ.

Draugai! paskutinėje konferencijoje nutarta surengti maršrutą drg. T. Dunduliu apie naujus metus. Bet kadangi tame laike išpuls užimti vietas naujai valdybai, tai, idant išvengus pinklių, kurios gali įvykti ir atskaitose ir susinėsimuose, noroms-nenoroms reikėjo nukelti maršrutą iki po naujų metų. Taigi kuopos, kurios malonės kalbėtoją pasilikti ilgiau, negu vienai dienai, meldžiu man pranešti išanksto.

X Rajono sekretorius

J. Kačergis.

P. S. Kuopas, kurios nepriklauso prie X Rajono, bet norėtų surengti prakalbas, meldžiu taipgi pranešti iš anksto.

J. Kačergis, 1716 E. Matheny Av., Springfield, Ill.

ATSAKYMAS CANTONO KORESPONDENTUI.

133 kuopa Norwood, Mass., savo mėnesiniam susirinkime perskaičius L. Vaiko korespondenciją iš Cantono, Mass., kurį tilpo "K-vos" N. 50, nutarė atsišaukti per "Kovą", kad Cantono draugai priduoūt savo antrašą, o norwoodiečiai apsiima padengti visas lėšas surengime prakalbų ir pasistengti suorganizuoti kuopą, jei tik būtų galima.

Taigi, draugai cantoniečiai priduookite savo antrašus per "Kovą" arba ppsiųskite 133 kuopos organizatoriui, kurio antrašas sekantis:

M. Akelaitis, 1075 Wash St., Norwood, Mass.

Kuopos Komitetas: Org. M. Akelaitis, Sekr. P. Kručas.

KLAUDŲ ATITAIŠYMAS.

51 "Kovos" num. korespondencijoj iš Westville, Ill., neteisingai paduota aukos. 7 d. gruodžio 1913 m. aukų surinkta \$10.20, o ne \$7.00. Žmonės pamatę tokią korespondenciją, sakys, kad socialistai pavogė \$3.20.

Antra, drg. Kučinsko kalba buvo ne iš "War-What For?" Jis kalbėjo apie žmonių nuo pat jos pradžios, paskui apie Aleksandrą Didįjį, Hanibalą ir kitus, kuriuos šiandien patrijotai garbina, kaip didvyrius; paskui apie kryžiuokų kares, kiek kryžiuokai išpovė žmonių; pasakė, kad jie 150 tukstančių vienu vaikų išžudė laike kryžieviškų karių.

Istoriškai kalbėdamas, priešo prieš dienienės sistemos, kurioj rengiamą karės tik dėlei kapitalistų naudos; o apie senovines kares ir apie kryžiuokus "War-What For?" visai nėra.

T. Klevas pamatė, kad drg. Kučinskas turėjo knygą "War-What For?" ir mano, kad vien iš tos knygos ir buvo kalba.

J. Gurskis.

ADRESAI

L. S. S. KUOPŲ VIRSININKŲ.

Sekretoriai kuopų, kurių adresai neteisingai pagarsinti, arba visai nėra, lai tuoj atsišaukia pas Centro Sekretorių.

1 kuopa, Philadelphia, Pa. J. D. Tausis, 1232 Nectarine St.

2 kuopa Scranton, Pa., M. Salna, 338 Theodore St.

3 kuopa Cleveland, Ohio, J. Stripeika 1011 Addison Rd. N. E.

4 kuopa Chicago, Ill., A. Bitautas, 3211 S. Union Ave.

5 kuopa New Britain, Conn., J. Vabalas, 54 Lafayette St.

6 kuopa Pittsburgh, Pa., A. Žemaitis, 2230 — 5th Ave.

7 kuopa Rochester, N. Y., A. K. Balrunas, 110 Weyl St.

8 kp. Donora, Pa., V. Banionis, Box 613.

9 kuopa Wilkes Barra, Pa., W. J. Tabaras, 487 New Grant St.

10 kuopa Mt. Carmel, Pa., A. Straigis, 236 So. Oak St.

11 kuopa Newark, N. J., J. A. Janušionis, 336 S. 6th St.

12 kp. Oglesby, Ill., M. Raudonaitis, Box 376.

13 kuopa Taylorville, Ill., P. Švedas, 811 E. Park St.

14 kuopa Baltimore, Md., A. Janulaitis, 810 W. Lombard St.

15 kuopa Minersville, Pa., J. Ramanauskas, Box 163.

16 kp. Meriden, Conn., L. Langis, 48 Pine St.

17 kuopa Brockton, Mass., K. Navickas, 31 Ames St. Montello Sta.

18 kuop Collinsville, Ill., L. Žvingilas, 423 So. Aurora St.

19 kuopa Brooklyn, N. Y., J. Urbonas, 398 So. 1st St.

20 kuopa Brooklyn, N. Y., A. Totels, 281 — 23rd St.

21 kuopa Herrin, Ill., Pr. Cesekas, Box 864.

22 kuopa Chicago, Ill., A.A.Herman, 2120 S.Washenaw Av.

23 kuopa Spring Valley, Ill., Pr. Rimkus, Box 463.

25 kuopa Naugatuck, Conn., M. Petraitis, 399 Main St. Union City, Conn.

26 kuopa Westville, Ill., Pr. Jočionis, Box 412.

27 kuopa New Haven, Conn., S. M. Rinkevičius, 116 Mill River St.

28 kuopa Shenandoah, Pa., L. S. Kupčinskas, 217 E. Centre St.

29 kuopa Springfield, Ill., J. Kačergis, 1716 E. Matheny Av.

30 kuopa Yonkers, N. Y., F. Navikas, 10 Croton Ter.

31 kuopa So. Bethlehem, Pa., P. Berukštis, 445 Birch St.

32 kuopa Pittston, Pa., K. Arminas, 186 Johnson St.

33 kuopa Binghamton, N. Y., St. Jasilionis, 30 Hazel St.

34 kuopa Waterbury, Conn., P. Motiečius, 775 Bank St.

36 kuopa Bayonne, N. J., A. Lukaitis, 73 E. 22nd St.

37 kuopa Chicago, Ill., J. Valentinas, 1750 S. Union St.

38 kuopa Bristol, Conn., J. M. Žvingilas, R. F. D. Box 68, Simsbury, Conn.

39 kuopa Los Angeles, Cal., J. M. Stanley, 951 S. Olive St.

40 kuopa Worcester, Mass., J. Kairaitis, 48 Coral St.

41 kuopa Bridgeport, Conn., B. Adomavičius, 36 Allen St. 2nd floor.

75 kp. Rockford, Ill., K. Požėla, 535 Island Ave.

78 kuopa Exeter Boro, Pa., J. Greblikas, 109 Valley Av.

DIENRASTIS

"LIETUVOS ŽINIOS".

"Lietuvos Žiniose" jau pasižadėjo bendradarbiauti daug Lietuvos visuomenės veikėjų.

Todėl "L. Žiniose" bus kritiškai, rimtai, nušviečiamas kiekvienas mūsų tautos gyvenimo apreiškimas ar tai, politikoj literaturoj, dailėj, liaudies gyvenime, ar dėlei santykių su mūsų kaimynais, dėlei naujų, Lietuvą paliejančių, įstatymų, valdžios parėdymų, ar dėlei draugijų bei draugijinio gyvenimo, prekyboj, pramonėj, emigracijoj ir tt: ir tt.

"Lietuvos Žiniose" bus spaudinami įvairūs feljetonai, didesnis originalūs bei verstos apy-sakos ir tt.

"Lietuvos Žinioms" — dienfaščiui organizuojami visoj Lietuvoj ir lietuvių apgyventose vietose geriausi korespondentai.

"Lietuvos Žinių" telegramos praneš žinių iš viso pasaulio.

"Lietuvos Žinios", virtuosios dienraščių, bus žymiai padidintos.

Besimokinančios jaunuomenės laikraštis "Aušrinė" prie "Lietuvos Žinių" — dienraščio eis nemokamu priedu, kaip ir ligšiolei.

Mokytojų gi ir mokyklų reikalams bus leidžiama nemokamas priedas "Mokykla".

"Lietuvos Žinių"—dienraščio su priedais kaina Lietuvoje ir Rusijoje tik 6 rub. metams, 3 rub. pusmečiui.

Užsienyje 11 rub. metams norint kasdien gauti ir 8 rub. norint gauti 2 kart į savaitę po 3 numerius. Amerikoje metams 6 dol., pusmečiui 3 dol.; o norint gauti 2 kart į savaitę — metams 4 dol. 30 centų, pusmečiui 2 dol. 15 centų.

"Lietuvos Žinias"—dienraštį leidžia pajininkų Bendrovė. Pajus 100 rub. Pajininkai "Lietuvos Žinias" gaus dovanai.

Prašome nesivėlinti, tuojau užsisakyti ir kitiems patarti. Prenumeratą bei pajus siųsti: Vilnius, Semionovskaja 10, "Lietuvos Žinių" Redakcija.

Patį skaitykit ir kitus raginkite skaityti savaitinį laikraštį

"LIETUVOS UKININKA".

"Lietuvos Ukininkas" duoda priedą: "Žemė", "Sveikatą", "Jaunimą" ir "Vilniaus Kalendorių".

"Lietuvos Ukininkas" duoda daug paveikslų.

TIK-KA ISEJUS IS SPAUDOS SOCIALIZMO TRUPINIAI.

Turinys: Vieton izangos. I. Ar socializmas panaikys privatiska nuosavybe? II. Ar socializmas nenori viska padalinti? III. Ar socializmas nenori apribuoti bei suvarzyti zmogaus laisve? IV. Ar socializmas panaikys religija? V. Kas socializmo laikuose dirbs sunku ir negeistina darba? VI. Ar socializmas panaikys seimyna? VII. Ar socializmas nesustabds isradingus ir abelnai progresu? VIII. Ar socializmo laikuose bus pinigai? IX. Ar socializmo laikuose bus paveldjimo teise? X. Ar socializmo laikuose bus girtuoklyste? XI. Ar bus atlyginama uz sukofiskuota turta laike Socialiskos Revoliucijos? XII. Ar socializmo laikuose valdzia tikrai tar-naus liaudies reikalams? XIII. Ar socializmo laikuose nebus dirbancios liaudies isnaudojimo? XIV. Kas socializmo laikuose desis su zemdirbyste ir ukinkais? XV. Ar socializmas nera tas-pats kaip anarchizmas? XVI. Ar socializmas nera tas-pats kas komunizmas? XVII. Prie uzbaigos. Kaina 20c.

ETIKETA.

Taisyklės pamokinančios gražaus apsiėjimo. Kaina 25c. Pinigus mažiau dolerio galima siūsti krašos ženkliams. Abi virš minėtos knygelės galima gauti antrašuojuant: M. M. RICE-HERMAN, 140 E. 19th ST., NEW YORK CITY.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI VISIEMS "KOVOS" SKAITYTOJAMS.

Klausimas: Kodėl žmonės moka už laikrodėlius 4 sykius ar da daugiau, negu laikrodėliai yra verti?

Atsakymas: Todėl, kad nei vienas nenuvokia kokią jų tikrą dirbtuvės kainą arba nežino kur galima pirkti laikrodėlių už tiek, kiek jis dirbtuvėje kainuoja. Klausimas: Kodėl pardavėjai ima 4 kartus daugiau negu laikrodėlis yra vertas? Atsakymas: Todėl, kad pardavėjas parduoda vieną arba tikrai kelis laikrodėlius į savaitę ir iš to jis turi užsimokėti už savo krautuve, pragyventi ir uždengti kitokius išleidimus, kurie būna prie jo pirklystės vedimo. Tuom tarpu dirbtuvė parduoda šimtus ir tukstančius per dieną. Paveizdan, jeigu dirbtuvė parduoda tikrai 100 laikrodėlių per dieną ir gauna nuo kožno 25c. pelno, tada dirbtuvė jau turi į dieną pelno \$25.00. Dabar jūs žinote kodėl dirbtuvė parduoda laikrodėlius pigiau.

Jeigu jūs norite pirkti gerą laikrodėlį, lenciugėlį ar diviskelį pagal dirbtuvės kainą, tai visomet pirkite tiesiai iš dirbtuvės, tada jūs sutaupysit daug pinigų. Mūsų laikrodėliai, lenciugėliai ir diviskėlės ir labai puikūs; naujasio pdirbimo ir geriausio materijolo. Gvarantuojame firmos vardu ant 20 metų. Laikrodėliai yra 14 karato su trimis drūtais aparatais artistiskai graviruoti. Mūsų laikrodėliai užganėdina kiekvieną pirkėją, turi drūtą mašinėriją ir gerai rodo laiką.

Jeigu jūs norite turėti vieną iš tų laikrodėlių, lenciugėlių ar diviskėlių vertės \$35.00 už \$10.50, apžiūrėkite gerai tą paveikslėlį laikrodėlių, diviskėlių ir lenciugėlių ir iškirpkite vieną, kuris jums geriausiai patinka ir atsiųskite mums sykiu su orderiu, tuojau išsiųsime laikrodėlių, lenciugėlių ir diviskėlių, gražioje skrynuteje. Kaip gausite tuos dalykus, pirm negu mokėsite pinigų, gerai viską apžiūrėkite. Ir jeigu jūs busite užganėdinti iš laikrodėlio, lenciugėlio ir diviskėlės, tada užmokekite reikalaujamą sumą \$8.50 ir expresiu už atvežimą kelia centų. Bet jeigu jums nepatiks mūsų laikrodėlis, lenciugėlis ar diviskėlis, tai neimkite, o mės gavę juos atgal, tuojau sugrąžinsime jums \$2.00 duotų rankpinigių.

Jeigu jūs pirksite nuo mūsų laikrodėlių, lenciugėlių ar diviskėlių — nepralaimėsite nieko, todėl, kad mūsų laikrodėliai, lenciugėliai ir diviskėlės yra gvarantuoti dirbtuvės ant 20 metų ir jeigu laikrodėlis susigadina laike tų 20 metų, mės pataisysime tą laikrodėlį jums dykai, vien tik turėsite užsimokėti 25c. expresiu persiuntimo lėšų.

Kas nori pirkti laikrodėlį vieną, be lenciugėlio ir diviskėlės; moka tikrai \$6.00 ir pirmą atsiničia \$1.00 rankpinigių. Adresuokite taip: NATIONAL COMMERCIAL COMPANY, DEP. 213, 505 E. 5th STREET, NEW YORK, N. Y.

Nauja poezijos knyga

Tai visi Edmundo Steponaičio raštai. Puiki laida su daug gražių eilių. Verta kožnam turėti savo name Gaunama "KOVOS" Adm. papiginta kaina. Klauskite tuojau.

50,000 KNYGU

Pasakys Kokiū Budu Gali Pats Save Isigydyti Namie.

Kožnas kenčiantis vyras turė pareikalauti vieną iš tų Stebuklingų, dykai gautų Knygų. Ta knyga yra vertės \$10.00 kožnam kančinamų vyrų. Knyga ta pasakė sveikam vyrų kaip saugotis nuo ligų. Jauni vyrai, kurie mana apsigvėsti nandos skaitidame tą knyga. Jeigu sergate nuo Pilva ligų, Negruomulavima, Užsikisima Žarnų, Kepenyų, Škilvės, Inkstų ar Puslės ligų, Nusilpnelima Nervų, Pradžutų Vyriškumų, Noprijemų Sapnų, Lytišką Nusilpnelimą, Užnodijimą Kraują arba Brautų, Skrofulą ir Nevalų Kraują, Pulavima arba Triperį, Užkrečiamų ligų arba Naujai Igautu Nesveiknumų; jeigu esate Silpnas, Nerviškas, Nulindęs, Nusiminęs, Nusilpnėjęs Spėku arba kenčiate nuo Jaunų Prazangų, Reumatizma arba kokių ligų ir nesveikimų, paprastų vyrų, ta Dykai gauta Knyga, pasakys jums kokių būdų atrasti greitai nuolatini išgydymą, privaltiškai ir paslaptai, savo namie. Knyga ta pasakys aiškiai ir paprastai kalboj kodėl kenčiate ir kaip galite būti sveiku. Knyga ta yra krautuvė žinios ir pasaka apie tokius dalykus privatišką būdą, katrus kožnas vyras, jaunas ar senas, bagotas ar biednas, nevedęs ar vedęs, sergantis ar sveikas, tur žinoti ir jų prisilaikyti. Naudingas ir teisingas patarimas, italpintas tuo Dykai gauti Knygoj yra nepaieškiojamas. Jeigu kiti gydytojai neįstengė sugrąžinti jums sveikatą, spēkas ir tvirtumą, neilidinkitės, nenusiminkiet ir netrotikiet vilgtę, bet pareikalaukite tą Didelį Vadovą Sveikatos.

SIUSK TA DYKINI KUPONA SENDENA.

Tas pareikalavimas knygos neįpvala jus į jokio skolę ir užmokinę. Mės neįstam jokių vaistu C. O. D. su uždėtu mokesčiu kaip kiti neilovini gydytojai ir institutai. Ta knyga yra siuntama su užmokitę pačę prastam ir stipatiam koverti taip, jos ne vienas negalė žinoti ka is tulpina. DR. JOS. LISTER & CO., L. 800, 208 N. FIFTH AVE., CHICAGO, ILL. Godotinis Tamista: Aš esu užinteresuotas Tamistas prižadėmu siusti Vysai Dykai Knygą, medžiui prisuti man viena vysai dykai. Vardas ir pavardė: Adresas: Seitas:

Chicago! Chicago!

Žinomas artistas A. POKATILOVAS loš pjesoje "Bedarbiai" TEATRAS ir BALIUS Rengia "Brolija Rusų Darbo Liaudies" Atsibus Subatoje 3 d. Sausio, Jan., 1914 m. Svetainėje WEST SIDE AUDITORIUM Corner Taylor st., & Centre ave., Chicago, Ill. Pradžia 7:30 val. vakare. 75 procentai pelno eis naudai laikraščio 'Balsas Darbo', padarymui jį savaitiniu organu. Kaina tikiety: 25, 35 ir 50c. Rubų čekis 10c, Kviečia KOMITETAS.

"KOVOS" AGENTAI.

BENLD, ILL. G. J. Guzevich, P. O. Box 155.

SPRINGFIELD, ILL. J. Zvingila, 1711 E. Matheny Av.

MERIDEN, CONN. A. Zilinskas.

HARTFORD, CONN. A. Kiškunas, 88 Chartervak Av.

GRAND RAPIDS, MICH. J. Dementis, 25 W. Leonard St.

ATODAI L. S. S. 39 KUOPOS NARIAMS.

Brangus Draugai! Siuomi pranešu, kad atsilankytumėt ant metinio susirinkimo, kuris atsibus pirmą nedėdienį mėnesio 4 sausio, 1914 m. L. N. K. kambaryje po numeriu 431 S. Hill St., Los Angeles, Cal.

Draugai nepraleiskit šio susirinkimo, nes bus renkama kuopos valdyba ir darbininkai ant mūsų rengiamo vakaro, kuris atsibus 18 Sausio 1914 m. Sekr. J. M. Stanelis.

"GIEDROS"

KALENDORIUS 1914 MET. Tai gražus Kalendorius knygos formate, turintis 128 puslapius. Gaunamas "Kovos" knygu sankrovoje; kaina — 20c. Reikalaukite tuojau. Gera dovana (prezentas) Kalėdoms.

Kalendoriaus turinys labai įvairus, rašo sekanti raštojai: A. Juodojo Teisybės įieškoty. Eilės. M. Konopnickienės Joja karan pats karalius. Eilės. Multatuli Valdžios pasaka. A. Juodojo Pasiryžusi dvasia. Eilės. M. Konopnickienės Daug gražių žvaigždėlių. Eilės. Smutkelio Vergus. Jovaro Viskas ne man. Eilės. Smutkelio Businasis geradėjas. Sakmė. J. Pl. Auka. A. Juodojo Dainužė. Eilės. A. Juodojo E. broliail. Eilės. Smutkelio Klajunas. Analfabeto Križius Duonelaitis 1714—1780 m. S. Tėvelio Simanas Daukantas 1793—1864 m. Nuobodėlio Kaurie lietuvų teatro skaitmens. S. D. Skaitymo programėlė. V. Reginio Šviesos kelias. G. K. Iš Lietuvos ekonomijos gyvenimo. S. M. Alkoholis. P. Kl. Vartotojų draugijos ir darbininkai. J. Snopos Atogalion pažvelgus (1904—1914 m.). L. Augustas Bebelis. B. Mykėno Darbininų ligos kasos. Bron. Michalauskis. Kaip steigtą Vilniuje ligos kasos. Darbininkų uždarbis (skaitmens). Profesionalinis uzsienio gyvenimas. Kaip šelpiasi Vokietijos darbininkai. Baudų kapitalai. Sešėlio Iš profesionalio Vilniaus gyvenimo. EilinioPeterburgo švietimo draugijos. "Giedra". S. T. Blaiivybė ir kunigai.

Reikalaudami "Giedros" Kalendorių, visuomet adresuokite: "KOVA" 1815 E. MOYAMENSING AV., PHILADELPHIA, PA.

GERA PROGA! Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00. Vaikų Draugas arba kaip mokyti skaityti ir rašyti be mokytojo 15c. Naujas Budas mokytis rašyti be mokytojo 10c. Aritmetika mokinimuisi rokundų, su paveikslais (apdaryta) 35c. Viso \$1.60.

Kas atsitys iškirpęs šitą apgarsinimą iš "Kovos" ir \$1.00 per money orderį, tai gaus visas 4 knygas 60c. pigiau. P. MIKOLAINIS, BOX 62, NEW YORK CITY.

Advertisement for 'DARBAS' (Work) featuring a large decorative title and text about a collection of works by Emile Zola, including 'Romanas Parašytas Garsaus Raštininko EMILE ZOLA' and 'NUOSAVYBĖS ISSIVYSTYMAS'.

Revoliucijos Gimimo Momentas. NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS. Šis paveikslas parodo Revoliucijos pirmą momentą: sukylimą liaudies prieš karaliaus valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisidėtinu žve, daugiasis imantoms su korta, nuleidžiama 60 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe šarbininkų klesos revoliucjonistams mintis. Norintieles turēt šį sveikata kreipkite: "Kovos" Administracijoje.

Advertisement for a doctor, 'Tu Esi Geriausias Prietelis!' (You are the best friend!). It features a portrait of a man and text describing the benefits of medical care, including 'Garbingas Daktarai! Jūsų budas gydymo ir liekarstos labai geros, kad mano moteris net per tris mėnesius sirgus ant vidurių skaudėjimo, pokrutinio, galvos, didžio nusilpnelimo ant sveikatos ir baltų jū tekėjimo, kurios išsiol niekas nepalaukė išgydyti. O kaip Jūsų prisistūstas liekarstas suvartotoj, tad tapo visai sveika ir daugiau ligą neatsinaujina. Už tokių tikrą mokslinį ir pasekmingą gydymą visiems Tamistų vardų apskelbiu. Tu esi geriausias prietelis. Pasiliekame dėkingi. Klemensas ir Ona Stefanovičiai, 1418 Brynmower, Scranton, Pa.

Advertisement for 'THE PHILADELPHIA M. CLINIC, PHILADELPHIA, PA.' It includes text about medical services, 'KAD ESI NESVEIKAS, BET NORI PASTOTI SVEIKU IR LAIMINGU, tad atsilankyk, jeigu toli gyvenai, tad aprašyk savoligą bei nesveikumus lietuviškoje kalboje kas lenkia, tikėd, kad aptursi tikrą pagalbą sveikatai kaip tukstančiai, kurie jau džiaugiasi ir dėliavoja, nes člonai išgydo ir tokius, kurių kiti negalėjo išgydyti kaip sveičiasis taip ir užsienėjus lianas nuo skaudėjimo: pečiuose, rankose, kojose, sanaruose, krutinėje, strėnose, galvos, šonų; išbėrimai spuogais nuo blogo ir netysto kraujo, nuo suaugusiųsė skėlios mubėlmo, nusilpnelimo, vidurių nedirbimo, uždarėjimo, slogos, greito palisimo, nervišumo, baltės, silpno ir sumažėjusio kraujo, užsikrečiamų slaptų lytiškų ligų. Širdies, lėpenų, inkstų, silpnų plaučių, kosėjimo, sunkaus kvėpavimo, nuo perkalimo slogos, blogų sapnų, nemigos, neturėjimo apėtito, be pelio be plaustymo be aparatus, bet su liekarstoms, kurios tukstančius išgydė. Teipat moteris nuo skausmingų mėnesinių ir kitokių visokių ligų, kurios užpuola varginimai žmonių, VYRŲ IR MOTERIŲ. Reikalaujant rodes ir pagetbos nuo daktaro, visada adresuok arba atėik po šiuo adresu: THE PHILADELPHIA M. CLINIC, PHILADELPHIA, PA. 1117 WALNUT STREET, VALANDOS: nuo 10 ryto iki 4 po p. Šventadieniais nuo 10 iki 3. Utra. Ir Pėtyzėliomis nuo 9 iki 9 vak. Reikalaukite nuo Klinikos dovanai ir skaitytę knygu „Daktaras“

